5. 12. 2013

ID: 93105

Totožnost skutku

Totožnost skutku je zachována (v poměru mezi obžalobou a rozhodnutím soudu o ní) kromě jiných případů i tehdy, jestliže je úplná shoda alespoň v jednání při rozdílném následku, nebo je úplná shoda alespoň v následku při rozdílném jednání, anebo jednání nebo následek (nebo obojí) jsou alespoň částečně shodné, shoda ovšem musí být v podstatných okolnostech, jimiž se rozumí zejména skutkové okolnosti charakterizující jednání nebo následek z hlediska právní kvalifikace, která přichází v úvahu; podstatnými z tohoto hlediska nejsou ty skutkové okolnosti, které charakterizují jen zavinění či jiný znak subjektivní stránky činu. Na zachování totožnosti skutku nemají vliv změny v okolnostech, které pouze individualizují žalovaný skutek z hlediska času, místa a způsobu spáchání činu, formy zavinění, rozsahu následku a motivace, když jinak shoda v následku či jednání není dotčena. Tak na podstatě skutku nic nezmění např. upřesnění data spáchání trestného činu oproti obžalobě. Totožnost skutku zůstane zachována, jestliže odpadnou nebo se změní některé skutečnosti uvedené v obžalobě, které se vztahují k jiným okolnostem než k relevantnímu jednání nebo následku. Totožnost skutku bude zachována při rozdílném následku i tehdy, když skutečnosti zjištěné v hlavním líčení, které charakterizují jednání obviněného, jsou alespoň částečně totožné s popisem jednání v obžalobě. O totožný skutek jde tehdy, je-li totožná podstata skutku, tj. je-li zachována alespoň částečná totožnost jednání nebo alespoň částečná totožnost následku.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn 8 Tdo 1464/2012, ze dne 15.5.2013)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 15. května 2013 o dovoláních obviněného Ing. R. K., a obviněného Ing. P. S., proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 5. 2012, sp. zn. 9 To 75/2011, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 40 T 6/2007, tak, že podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněného Ing. R. K. a obviněného Ing. P. S. odmítají.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 3. 1. 2011, sp. zn. 40 T 6/2007, byl obviněný Ing. R. K. uznán vinným organizátorstvím trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 10 odst. 1 písm. a) k § 255 odst. 1, 3 tr. zák., obviněný Ing. P. S. trestným činem porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1, 3 tr. zák., jichž se společně se spoluobviněným M. K. dopustili skutkem tam popsaným v bodě I.

Za tento čin spáchaný jednáním popsaným v bodě I. byli odsouzeni tak, že obviněnému R. K. byl za uvedené organizátorství trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku a za sbíhající se dva trestné činy zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 1, 3 písm. c) tr. zák., kterými byl uznán vinným rozsudkem Okresního soudu v Karviné ze dne 30. 1. 2006, sp. zn. 9 T 126/2005, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 7. 8. 2006, sp. zn. 5 To 256/2006, a zločin podvodu podle § 209 odst. 1, 5 písm. a) tr. zákoníku, kterým byl uznán vinným rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 8. 2006, sp. zn. 54 T 6/2002, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. 8. 2010, sp. zn. 2 To 98/2007, uložen podle § 209 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku souhrnný trest odnětí svobody v trvání osmi let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 66 odst. 1 tr. zákoníku mu byl uložen trest propadnutí majetku a podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku

trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu či člena statutárního orgánu v obchodních společnostech na dobu osmi let. Podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku byly zrušeny výroky o trestech z rozsudku Okresního soudu v Karviné ze dne 30. 1. 2006, sp. zn. 9 T 126/2005, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 7. 8. 2006, sp. zn. 5 To 256/2006, a z rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 8. 2006, sp. zn. 54 T 6/2002, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. 8. 2010, sp. zn. 2 To 98/2007, jakož i všechna další rozhodnutí na tyto výroky obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo tímto zrušením, pozbyla podkladu. Obviněný P. S. byl za uvedený trestný čin porušování povinnosti při správě cizího majetku odsouzen podle § 255 odst. 3 tr. zák. k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání tří let. Podle § 39a odst. 3 tr. zák. byl pro výkon tohoto trestu zařazen do věznice s dozorem. Podle § 49 odst. l tr. zák. mu byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu a člena statutárního orgánu v obchodních společnostech na dobu pěti let a podle § 53 odst. 1, 2 písm. a) tr. zák. peněžitý trest ve výměře 1.000.000,- Kč. Podle § 54 odst. 3 tr. zák. mu byl pro případ, že by peněžitý trest nebyl ve stanovené lhůtě vykonán, stanoven náhradní trest odnětí svobody na šest měsíců.

Rovněž bylo rozhodnuto o vině a trestu a o náhradě škody ohledně spoluobviněného M. K., který si dovolání nepodal.

Výrokem pod bodem II. byli obvinění R. K. a P. S. zproštěni podle § 226 písm. b) tr. ř. obžaloby státní zástupkyně Vrchního státního zastupitelství v Praze č. j. 2 VZV 1/2003-2931 pro skutek kvalifikovaný jako dílčí útok pokračujícího trestného činu účasti na zločinném spolčení podle § 163a odst. 1 alinea první a druhá tr. zák. a pokus trestného činu úvěrového podvodu podle § 8 odst. 1 k § 250b odst. 2, 5 tr. zák., spáchaného ve prospěch zločinného spolčení ve smyslu § 43 tr. zák., a jeho organizátorství ve smyslu § 10 odst. 1 písm. a) tr. zák., kterých se měli dopustit tam popsaným jednáním.

Pod bodem III. byli obžaloby zproštěni spoluobvinění Z. K. a J. P., ohledně nichž dovolání podáno nebylo.

V odvolacím řízení Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 28. 5. 2012, sp. zn. 9 To 75/2011, pod bodem I. z podnětu odvolání státní zástupkyně podaného v neprospěch obviněných R. K., P. S., M. K., a odvolání podaných obviněnými R. K. a P. S. rozhodl tak,
že podle § 258 odst. 1 písm. b), d), e), f), odst. 2 tr. ř. rozsudek soudu prvního stupně ohledně obviněných R. K., P. S. a M. K. zrušil v celé odsuzující části a podle § 259 odst. 3 tr. ř. znovu rozhodl tak,

že obviněného R. K. uznal vinným organizátorstvím zvlášť závažného zločinu zpronevěry podle § 24 odst. 1 písm. a), § 206 odst. 1, 5 písm. a) tr. zákoníku, obviněného P. S. zvlášť závažným zločinem zpronevěry podle § 206 odst. 1, 5 písm. a) tr. zákoníku, jichž se dopustili tím, že

obviněný R. K. v první polovině roku 2002 vymyslel plán na ovládnutí společnosti Technology Leasing, a. s., se sídlem P., U K. (dále jen „společnost Technology“), a na zmocnění se disponibilní části jejích majetkových hodnot, konkrétně jejích finančních prostředků pocházejících z podnikatelských aktivit kumulovaných na jejích bankovních účtech, a to jejich vyvedením prostřednictvím dalších ovládaných obchodních společností s využitím leasingových operací s jednostranným tokem finančních prostředků – totiž s úhradou kupních cen za předstíraný nákup předmětů leasingu společností Technology, aniž by následně byly této společnosti hrazeny leasingové splátky za zpětný leasingový pronájem těchto předmětů. Následně se za účelem realizace tohoto plánu spojil s M. R., a buď sám, nebo jeho prostřednictvím vyhledal ty, kteří měli na základě jeho pokynů a instrukcí provádět jednotlivé kroky směřující k naplnění sledovaného záměru (mezi nimi i obviněné P. S. a M. K., zemřelého J. K. a M. K.), a v průběhu roku 2002 pak zorganizoval v několika etapách realizaci daného plánu, když

- nejdříve spolu s M. R. zosnoval nákup akcií společnosti Technology prostřednictvím Ing. J. F., a Ing. P. G., a její faktické ovládnutí, dne 24. 6. 2002 do představenstva této společnosti dosadil spoluobviněného P. S. a jeho prostřednictvím v součinnosti s M. R. svými pokyny a instrukcemi řídil vyvádění finančních prostředků z bankovních účtů společnosti Technology,
- obviněný P. S. pak v postavení jediného člena představenstva společnosti Technology v rozporu s povinností řádně spravovat majetek této společnosti – spočívající v povinnosti chovat se při jeho správě s péčí řádného hospodáře, vyplývající pro něj z § 135 odst. 2 obch. zák. ve spojení s § 194 odst. 5 obch. zák. – v zájmu naplnění uvedeného záměru vyvedl v průběhu měsíců července až listopadu roku 2002 volné disponibilní finanční prostředky společnosti Technology z její dispozice bez poskytnutí jakékoliv protihodnoty, a to tím způsobem, že navenek deklaroval financování nákupů předmětů leasingu společností Technology od společnosti EB Komodity, a. s., se sídlem Č., n. (dále jen „společnost Comodity“), a od společnosti ORIX, s. r. o., se sídlem v B., Ú. (dále jen „společnost ORIX“), a zpětný leasingový pronájem těchto předmětů těmto společnostem, aniž by tyto společnosti ve skutečnosti vlastnily a disponovaly s těmito předměty, vyvíjely jakoukoliv podnikatelskou činnost, měly nějaký použitelný kapitál a byly připraveny hradit navenek sjednané leasingové splátky, takže přitom ani nedocházelo k faktickým předávkám předmětů leasingu specifikovaných v uzavíraných kupních a leasingových smlouvách, které by korespondovaly platbám společnosti Technology společnostem Comodity a ORIX prezentovaným jako úhrady sjednaných kupních cen, a s vědomím těchto skutečností informoval M. R. a obviněného R. K. o volných finančních prostředcích společnosti Technology a o platbách z nich realizovaných ve prospěch společností Comodity a ORIX tak, aby mohly být průběžně v hotovosti vybírány z bankovních účtů těchto společností a podle předem připraveného plánu děleny mezi obviněného R. K. a ostatní osoby podílející se na realizaci tohoto plánu, a to v poměru 85 % pro obviněného R. K. a 15 % pro ostatní participující osoby,
- načež samotné výběry daných finančních prostředků takto vyvedených z majetku společnosti Technology uskutečnili s vědomím jejich původu a s vědomím toho, že za ně společnost Technology neobdrží žádné protiplnění, jednak blíže neztotožněná osoba vystupující pod jménem jednatele společnosti Comodity J. L., jednak jednatel společnosti ORIX obviněný M. K. v součinnosti s J. K. a obviněným M. K., kteří ho fakticky řídili, konkrétně

1. v měsících červen až září roku 2002 obviněný P. S. podle scénáře připraveného obviněným R. K. a podle jeho instrukcí předávaných mu M. R. uzavřel jménem společnosti Technology se společností Comodity jednající osobou vydávající se za J. L. šestnáct leasingových smluv (konkrétně ve výroku specifikovaných podle jejího čísla a datace) a k těmto leasingovým smlouvám přináležející kupní smlouvy (rovněž konkrétně určených číslem a datem) znějící vesměs na předměty leasingu ve formě dílčích částí důlního stroje K 300, které neměla společnost Comodity ve svém držení ani vlastnictví, a které tedy od ní nemohla nabýt a zpětně jí je pronajmout ani společnost Technology, a na základě těchto smluv převedl postupně v období od 30. 7. 2002 do 12. 9. 2002 třinácti bankovními transfery (ve dnech 30. 7., 1., 2., 5., 6., 7., 20., 29. 8., 6., 9., 11., 12. 9.) z bankovních účtů společnosti Technology u České spořitelny, a. s., v P. a u Komerční banky, a. s., v P. na bankovní účty společnosti Comodity v CZK a v EUR u Československé obchodní banky, a. s., pobočky v B., založené za tímto účelem osobou vydávající se za J. L. v červnu 2002, finanční prostředky ve výši 53.560.440,- Kč a 706.719,20 EUR, což v korunovém ekvivalentu činilo 21.427.726,- Kč, tedy celkem částku 74.988.166,- Kč, z níž bylo prostřednictvím dosud neztotožněné osoby prokazující se občanským průkazem na jméno jednatele společnosti Comodity J. L. v období od 30. 7. 2002 do 23. 9. 2002 v hotovosti vybráno 50.508.000,- Kč a 506.624,68 EUR, a to 30. 7. – 6.500.000,- Kč, 2. 8. – 8.000.000,- Kč, 5. 8. – 4.000.000,- Kč, 8. 8. – 6.500.000,- Kč (téhož dne převedl z EUR účtu na účet v CZK 200.000,- EUR, tj. 6.025.800,- Kč), 13. 8. – 8.000.000,- Kč a 100.000,- EUR, 16. 8. – 196.643,94 EUR, 23. 8. – 201.280,27 EUR, 3. 9. – 7.000.000,- Kč, 11. 9. – 6.500.000,- Kč, 13. 9. – 4.000.000,- Kč a 7.161,86 EUR, 18. 9. – 1.008,61 EUR, 23. 9. – 8.000,- Kč, 400,- EUR a 130,- EUR, bezhotovostně převedeno dne 23. 9. 2002 na neznámý účet do Union banky, a. s., 48.743,- Kč a dne 20. 9. 2002 na účet Technology u České spořitelny, a. s., 6.664.360,- Kč, a k datu 23. 9. 2009 tak činil zůstatek na

účtech Comodity 5.796,40 Kč a 121,69 EUR,

2. v měsíci říjnu roku 2002 obviněný R. K. v součinnosti s M. R. vtáhl do realizace připravené operace obviněného M.K., jenž podle jeho instrukcí za účelem vyvedení dalších finančních prostředků ze společnosti Technology s využitím leasingových obchodů oslovil J. K., který k tomuto účelu dal k dispozici společnost ORIX sídlící v jedné ze zahrádkářských kolonií v B. a fakticky jím řízenou prostřednictvím nastrčené osoby M. K. vykonávajícího v ní formálně funkci jediného jednatele, následně pak obviněný M. K. na základě instrukcí obviněných R. K., M. R. a P. S. usměrňoval veškeré kroky J. K. a M. K. související s vyváděním finančních prostředků ze společnosti Technology, platil všechny výdaje společnosti ORIX, J. K. a M. K. související s touto činností, instruoval J. K. a M. K. jakým způsobem mají kooperovat s obviněným P. S. a jak se mají chovat v případě jakýchkoliv komplikací, a specificky pak kdyby vznikl problém s policií, a za tuto součinnost jim postupně vyplatil odměnu v celkové výši nejméně 30.000,- Kč, oni pak společně zařídili pro společnost ORIX pronájem kanceláře se službou podatelny v budově na Š. v B. a pro plánované převody finančních prostředků ze společnosti Technology na společnost ORIX založili u Československé obchodní banky, a. s., pobočky v B. firemní bankovní účty v měně CZK a v měně EUR, načež obviněný P. S. sjednal jménem společnosti Technology se společností ORIX zastoupenou M. K. čtyři leasingové smlouvy (konkrétně uvedené číslem a datací) a k nim přináležející kupní smlouvy (konkrétně označené číslem a datem) znějící vesměs na předměty leasingu v podobě různých stavebních strojů, které neměla společnost ORIX ve svém držení ani vlastnictví, a zároveň nechal M. K. podepsat za společnost ORIX čtyři faktury, smlouvu o vyplňovacím právu směnečném, čtyři nevyplněné směnky a předávací protokoly k předmětům leasingu, a na základě těchto dokumentů poukázal společnosti ORIX postupně v období od 11. 11. 2002 do 29. 11. 2002 formou devíti bezhotovostních bankovních převodů (ve dnech 11., 12., 13., 14., 21., 22., 28., 29. 11.) z účtů Technology u České spořitelny, a. s., v P. a u Komerční banky, a. s., v Praze na bankovní účty ORIX v CZK a v EUR u Československé obchodní banky, a. s., pobočky v B. finanční prostředky ve výši 18.292.640,- Kč a 280.844,- EUR, což činilo v korunovém ekvivalentu 8.586.805,- Kč, tedy celkem 26.879.445,- Kč, ze kterých v období od 13. 11. 2002 do 6. 1. 2003 vybral M. K. v hotovosti v B. a v B., když specifikaci příslušných účtů, termínů výběrů a výše vybíraných částek dostával podle informací poskytnutých obviněným P. S. od obviněného M. K., celkovou částku 14.614.000,- Kč a 206.400,- EUR, a to 13. 11. – 3.159.000,- Kč, 15. 11. – 3.549.000,- Kč, 18. 11. – 206.400,- EUR, 2. 12. – 500.000,- Kč (26. 11. převedl z účtu v EUR na účet CZK 73.444,- EUR, tj. 2.225.353,20 CZK), 4. 12. – 1.000.000,- Kč, 6. 12. – 930.000,- Kč, 17. 12. – 62.000,- Kč, 23. 12. – 8.000,- Kč, 3. 1. – 11.000,- Kč, 6. 1. – 2x 500.000,- Kč, z účtu u Komerční banky, a. s., v B., který založil, a na který ve dnech 6. a 11. 12. 2002 bezhotovostně převedl z účtu ORIX v CZK celkem 4.400.000,- Kč, vybral v hotovosti dne 6. 12. 2002 částku 3.000.000,- Kč a 11. 12. 2002 částku 1.395.000,- Kč a dne 6. 12. 2002 bezhotovostně převedl z účtu ORIX v CZK na účet Technology u Komerční banky, a. s., částku 5.900.000,- Kč, takže zůstatek na účtech ORIX činil k 6. 1. 2003 částku 911,65 Kč a k 22. 11. 2002 částku 27,12 EUR, a dále obviněný P. S. nechal proplatit prostřednictvím tří šeků, které vlastnoručně podepsal, M. K. dne 6. 11. 2002, z účtu Technology u České spořitelny, a. s., pobočky v P. téhož dne částku 6.000.000,- Kč,

a celkově tak obvinění R. K. a P. S. způsobili společnosti Technology škodu ve výši nejméně 107.867.611,- Kč a obviněný M. K. škodu ve výši 26.979.445,- Kč.

Odvolací soud obviněnému R. K. za toto organizátorství a za dva trestné činy zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zák., kterými byl uznán vinným rozsudkem Okresního soudu v Karviné ze dne 30. 1. 2006, sp. zn. 9 T 126/2005, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 7. 8. 2006, sp. zn. 5 To 256/2006, a zločin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, kterým byl uznán vinným rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 8. 2006, sp. zn. 54 T 6/2002, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v

Olomouci ze dne 30. 8. 2010, sp. zn. 2 To 98/2007, uložil podle § 206 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku souhrnný trest odnětí svobody v trvání osmi let, pro jehož výkon jej podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařadil do věznice s ostrahou. Podle § 67 odst. 1 tr. zákoníku a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku mu dále uložil peněžitý trest ve výměře 500 celých denních sazeb po 6.000,- Kč, celkem 3.000.000,- Kč. Podle § 69 odst. 1 tr. zákoníku pro případ, že by peněžitý trest nebyl ve stanovené lhůtě vykonán, obviněnému stanovil náhradní trest odnětí svobody na jeden rok a šest měsíců. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku obviněnému uložil rovněž trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu či člena statutárního orgánu v obchodních společnostech, a to na dobu pěti let. Současně podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku zrušil výroky o trestech z rozsudku Okresního soudu v Karviné ze dne 30. 1. 2006, sp. zn. 9 T 126/2005, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 7. 8. 2006, sp. zn. 5 To 256/2006, a z rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 8. 2006, sp. zn. 54 T 6/2002, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. 8. 2010, sp. zn. 2 To 98/2007, jakož i všechna další rozhodnutí na tyto výroky obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo tímto zrušením, pozbyla podkladu.

Obviněnému P. S. uložil podle § 206 odst. 5 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání pěti let, pro jehož výkon jej podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařadil do věznice s dozorem. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku uložil trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu a člena statutárního orgánu v obchodních společnostech na dobu pěti let.

Podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložil obviněnému R. K. a P. S. povinnost zaplatit na náhradě škody částku 95.303.251,- Kč a to co do částky 26.979.445,- Kč s nimi i obviněnému M. K., a to všichni společně nerozdílně poškozené společnosti Amádeus Real, a. s., se sídlem P., s úrokem z prodlení 10,75% od 11. 11. 2008 do 31. 12. 2008, 9,25% od 1. 1. 2009 do 30. 6. 2009, 8,5% od 1. 7. 2009 do 31. 12. 2009, 8% od 1. 1. 2010 do 30. 6. 2010 a 7,75% od 1. 7. 2010 do zaplacení. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byla tato poškozená společnost odkázána na řízení ve všech občanskoprávních a podle § 229 odst. 3 tr. ř. per analogiam byla odkázána s nárokem na náhradu škody Česká spořitelna, a. s.

Odvolací soud rozhodl o vině a trestu obviněného M. K., který si dovolání nepodal.

Pod bodem II. odvolací soud zamítl podle § 256 tr. ř. odvolání státní zástupkyně podané v neprospěch obviněných Z. K. a J.P.

Proti rozsudku Vrchního soudu v Praze jako soudu druhého stupně podali obvinění R. K. a P. S. dovolání.

Obviněný R. K. své dovolání podal prostřednictvím obhájce JUDr. T.S. a opřel je o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. b), d), g) tr. ř.

Dovoláním podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. napadá rozsudek Vrchního soudu v Praze proto, že ač soudci senátu tohoto odvolacího soudu ve složení JUDr. M.P., JUDr. J.K. a JUDr. P.P. byli z projednávání jeho trestní věci vyloučeni, odvolací soud ve svém rozhodnutí ze dne 31. 1. 2010 rozhodl, že tomu tak není, a přitom se opřel o výklad ustanovení § 30 odst. 1 tr. ř. v rozporu s judikaturou Ústavního soudu i Evropského soudu pro lidská práva. Obviněný se především neztotožnil se závěrem odvolacího soudu, že vyloučení soudce z projednávaní a rozhodnutí přidělené věci lze jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů. Tento názor je podle obviněného výrazem toho, že tak je možné postupovat nikoliv, když podjatost pouze hrozí, ale když je již téměř jistota, že tomu tak je. V této souvislosti obviněný odkázal na judikaturu Ústavního soudu, s níž je uvedený názor v rozporu (sp. zn. III. ÚS 2523/2010 a I. ÚS 167/1994). Obviněný svůj závěr o podjatosti uvedeného senátu dovozuje z okolností a průběhu trestního řízení, a to zejména s poukazem na neshody, které se v rozhodnutích soudu prvního a druhého stupně projevovaly ve vztahu ke způsobu, jakým státní zástupkyně v tomto řízení přistupovala k plnění svých povinností jako zástupce veřejné

žaloby, když při její nečinnosti soud prvního stupně trval na své roli nestranného arbitra, zatímco odvolací soud zaujal opačný přístup a ukládal soudu prvního stupně pokyny, aby suploval úlohu státního zástupce při prokazování viny obviněných. Odlišné postoje soudu prvního a druhého stupně i k procesním vadám, kvalitě a projednatelnosti obžaloby, hodnocení důkazů a právnímu posouzení věci se projevily v trojím zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně odvolacím soudem. V této souvislosti obviněný R. K. vytýká odvolacímu soudu, že aniž by sám provedl dokazování, v době, kdy ještě nerozhodoval o odvolání ve věci samé, dal soudu prvního stupně výslovný pokyn, že má obviněného uznat vinným trestným činem zpronevěry. K tomu obviněný uvedl konkrétní citace z nyní napadeného rozhodnutí soudu prvního stupně, jimiž soud prvního stupně glosoval (vyjadřoval výhrady) proti požadavkům odvolacího soudu vyjádřeným v rozhodnutí ze dne 29. 7. 2010, sp. zn. 9 To 36/2010. Uvedeným způsobem vyjádřené pokyny dovolatel považoval za přímý příkaz k tomu, že jej má soud prvního stupně uznat vinným. Obviněný tuto situaci přirovnal k té, která byla řešena ve věci Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tvo 36/2003, kde vyjádřil při srovnatelné situaci, že bylo v rozporu s Protokolem č. 7 Úmluvy o lidských právech, když soud v předchozím řízení k věci vyjádřil tak jednoznačně právní názor, že by jinak správné skutkové zjištění mělo vést k odsouzení obviněných. Jednoznačně vyjádřený postoj odvolacího soudu k tomu, že má být obviněný shledán vinným, považuje dovolatel v rozporu i s dalšími rozhodnutími, např. usnesením Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2007, sp. zn. 8 Tdo 853/2007, v němž bylo vyjádřeno, že „ani za situace, kdy není skutečný stav věci řádně zjištěn, odvolací soud může toliko upozornit soud prvního stupně, ve kterých směrech má být řízení doplněno nebo čím je třeba se znovu zabývat, zásadně však nesmí samotnému způsobu hodnocení důkazů nalézacím soudem udělovat jakékoliv zásadní pokyny…“. Dále poukázal na rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 29. 4. 2008, sp. zn. I. ÚS 608/2006, z něhož kromě jiného vyplynulo, že „instanční cestou nelze vnutit nižšímu soudu vlastní hodnocení důkazů.“ Obviněný v této souvislosti s odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 14. 5. 2008, sp. zn. II. ÚS 2014/2007 (rovněž i sp. zn. II. ÚS 336/2006) též zdůraznil, že soudu nepřísluší stavět se do pozice pomocníka veřejné žaloby usilujícího o odsouzení, neboť tím, kdo nese odpovědnost za to, aby soudu předložená trestní věc byla podložena procesně použitelnými důkazy potřebnými pro rozhodnutí o vině a trestu, je primárně státní zastupitelství.

Obviněný v souvislosti s těmito právními názory (též i s odkazem na výhrady vyjádřené soudem prvního stupně v napadeném rozhodnutí) k projednávané věci zdůraznil, že v průběhu jejího přezkoumávání byla zřejmá neúspěšnost státní zástupkyně při zastupování veřejné žaloby, v obžalobě užitá právní kvalifikace byla nesprávná a postup státního zastupitelství zcela netečný. Změna právní kvalifikace byla iniciována odvolacím soudem, což obviněný považuje v rozporu s názory vyjádřenými v nálezu Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 826/22007 a rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 1026/2004, podle nichž je třeba změnu právní kvalifikace provádět na základě iniciativy obžaloby. Pokud v projednávané věci soud prvního stupně ve svých rozhodnutích opakovaně při pasivitě státní zástupkyně tvrdil, že obviněné nehodlá uznat vinnými z trestného činu podvodu a pro jiné právní posouzení nejsou dostatečné důkazy, odvolací soud nedostál úloze nestranného arbitra a postupoval v rozporu i se zásadami obžalovací, rovnosti stran a kontradiktornosti. K této výhradě obviněný citoval části rozhodnutí Ústavního soudu, a to nálezu ze dne 14. 3. 2005 sp. zn. IV. ÚS 343/2004, a pléna Ústavního soudu ze dne 31. 10. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 15/2001, které se vysvětlení uvedených zásad věnují. Navíc poukázal na některé pasáže z odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně (nyní přezkoumávaného), kde nalézací soud poukazoval na neschopnost státní zástupkyně prokázat vinu obviněného, a nebýt odvolacího soudu, tak by na základě usnesení soudu prvního stupně ze dne 11. 12. 2009, č. j. 40 T 6/2007-7665, byla věc vrácena státní zástupkyni k došetření.

Na základě dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. obviněný namítal porušení jeho práva na osobní účast u jednání před soudem tím, že bylo proti němu vedeno řízení proti uprchlému. Za nesprávné považoval (a to i s odkazem na výhrady soudu prvního stupně uvedené na straně 32

napadeného rozsudku), že byl vzat do vydávací vazby v JAR, a policejní orgán i přesto, že mu tato okolnost byla známa, na ní nereagoval, a pokračoval v řízení proti uprchlému, bez součinnosti obviněného pokračoval v úkonech směřujících k jeho postavení před soud, především k ukončení vyšetřování bez seznámení obviněného s trestním spisem a podání obžaloby, což je opět skutečnost, kterou soud prvního stupně považoval za nezákonnou, což odvolací soud nerespektoval, ač v judikatuře Nejvyššího soudu již bylo konstatováno, že když se obviněný v cizině nemůže svobodně rozhodovat o svém pobytu (např. z důvodu vazby), nelze dovodit, že se takovým pobytem v cizině vyhýbá trestnímu řízení a po tuto dobu nelze konat řízení proti uprchlému. V takovém případě totiž tato osoba podléhá režimu vydávacího řízení (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tz 79/2000 a též sp. zn. 6 Tdo 1426/2003). Podle obviněného nebyly v jeho případě splněny podmínky pro konání řízení proti uprchlému a soud o tom, že se takové řízení bude konat, nerozhodl v souladu s § 305 tr. ř. Obviněnému byla znemožněna účast na veřejném zasedání před odvolacím soudem, který nerespektoval ustanovení § 2 odst. 12 tr. ř., aby bylo přihlédnuto jen k důkazům, které při tomto jednání byly provedeny. Nelze přehlédnout ani to, že obviněný byl v květnu 2012 držen ve vazbě v JAR.

V další části dovolání obviněný R. K. vznesl argumenty vztahující se k důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Nejprve shrnul v průběhu prováděného dokazování měnící se názory soudů na právní posouzení činu od trestného činu úvěrového podvodu podle § 250b odst. 2, 5 tr. zák. použitého v obžalobě přes organizátorství trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 10 odst. 1 písm. a) tr. zák., § 255 odst. 1, 3 tr. zák. užité soudem prvního stupně, až k poslední právní kvalifikaci použité v napadeném rozsudku odvolacím soudem jako organizátorství zvlášť závažného zločinu zpronevěry podle § 24 odst. 1 písm. a), § 206 odst. 1, 5 písm. a) tr. zákoníku, které považoval za nesprávné. Obviněný na podporu jejího odmítnutí poukázal na argumentaci použitou soudem prvního stupně na straně 42, 47, 128 odůvodnění jeho rozsudku, jenž ji ve shodě s postojem obviněného též nepovažoval za dopadající na čin, pro který se toto řízení vede. Obviněný dále s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 669/2008, 3 Tdo 571/2009, 5 Tdo 870/2010, 5 Tdo 94/2006, 5 Tdo 1256/2007-I. a č. 14/2006 Sb. rozh. tr., setrval na názoru, že podle úpravy platné do 1. 7. 2006 nebylo možné ve smyslu § 89 odst. 13 tr. zák. za cizí věc považovat prostředky na účtech, vklady na vkladních účtech, ale toliko peníze v hotovosti. Tuto ustálenou soudní praxi však podle obviněného odvolací soud v nyní posuzované věci (ač jde o čin spáchaný v průběhu roku 2002) nerespektoval, a zcela nesprávně čin posoudil jako organizátorství ke zločinu zpronevěry podle § 24 odst. 1 písm. a), § 206 odst. 1, 5 písm. a) tr. zákoníku, když šlo o bezhotovostní převody peněz. Navíc se v daném případě nejednalo ani o žádné výběry v hotovosti z bankovního účtu společnosti Technology, nýbrž o bezhotovostní převody na účty třetích společností a následné dispozice s finančními prostředky na bankovních účtech těchto třetích společností. Obviněný připomenul, že pokud by Nejvyšší soud v nyní zkoumané věci učinil názor odlišný od rozvedených rozhodnutí, měl by věc postoupit velkému senátu Nejvyššího soudu. Obviněný se neztotožnil ani s názorem odvolacího soudu, že trestného činu zpronevěry se bylo možné dopustit tím, že část finančních prostředků byla ze společnosti Technology vyvedena prostřednictvím tří šeků, které byly vypsány třetí osobě. Obviněný považuje za nesprávnou především úvahu odvolacího soudu, že šeky, jakožto cenné papíry se od účinnosti novely trestního zákona pod č. 253/1997 Sb. účinné od 1. 1. 1998 považují za věc. Obviněný v této souvislosti vyslovil opačný názor, že ani vypsání šeků třetí osobě a jejich následné vyplacení nenaplňuje zákonné znaky trestného činu zpronevěry, a to zejména proto, že se u šeků nejedná o věc, která by byla společností Technology obviněnému P. S. svěřena.

Obviněný ze svého tvrzení, že nebylo možné čin kladený mu za vinu posoudit jako zpronevěru, vychází i pro další výhrady spočívající v tom, že odvolací soud nesprávně na jeho čin aplikoval ustanovení o časové působnosti z trestního zákona a trestního zákoníku (§ 2 odst. 1 tr. zákoníku) a použil trestní zákoník č. 40/2009 Sb. s argumentem, že je pro obviněného příznivější právní kvalifikace podle § 206 tr. zákoníku, než je tomu u § 248 tr. zák. Takové srovnání obviněný odmítá

právě proto, že o trestný čin zpronevěry vůbec jít nemůže. Navíc brojí i proti tomu, že odvolací soud použil oproti soudu prvního stupně přísnější právní kvalifikaci (trestný čin zpronevěry s vyšší trestní sazbou) než soud prvního stupně, který skutek kvalifikoval jako porušování povinnosti při správě cizího majetku. Obviněný na rozdíl od odvolacího soudu tvrdí, že jde o přísnější právní posouzení, protože je nutné pro určení, který zákon je pro obviněného příznivější, srovnávat trestní sazby trestného činu, jímž byl uznán vinným soudem prvního stupně (porušování při správě cizího majetku) a tím, který použil odvolací soud. Takto však odvolací soud podle obviněného uvažoval nesprávně, neboť srovnával trestní sazby trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák. a § 206 tr. zákoníku. Obviněný vytýká i nesprávnost právní věty, protože odvolací soud ji v napadeném rozsudku formuloval způsobem neodpovídajícím ustanovení § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku § 206 tr. zákoníku, když užil „zosnovat a řídit jiného“, což nemá vztah k osobě, ale k trestnému činu.

V souvislosti s výhradami proti právní kvalifikaci obviněný poukázal i na nesrovnalosti ve vztahu k tomu, kdo byl ve věci poškozeným, resp., komu vznikla škoda, když v obžalobě byla za jediného poškozeného považována Česká spořitelna, a. s. a teprve až provedením důkazů v závěru hlavního líčení státní zástupkyně navrhla, aby jako další poškozený subjekt byla akceptována společnost Amádeus Real, a. s., jako právní nástupce společnosti Technology. Teprve v průběhu trestního řízení došlo k upozornění na změnu právní kvalifikace, a možnost posouzení činu jako zpronevěry. Obviněný k tomu vytýká, že bylo nesprávné, že k ustanovení poškozeného subjektu došlo až v průběhu řízení před soudem, a byl to soud, který však má být jen arbitrem sporu, ovšem takto nahrazoval činnost státního žalobce. Obviněný rovněž vyjádřil pochybnosti o tom, zda za daných okolností byla zachována totožnost skutku a vznesl s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Tz 98/2006, výhrady proti usnesení o zahájení trestního stíhání, které neobsahovalo všechny náležitosti nezbytné pro popis skutku.

Ve vztahu k výroku o náhradě škody obviněný namítá nepřesné stanovení úroků z prodlení, a též i to, že v odůvodnění rozsudku odvolacího soudu (str. 38) absentuje hmotně právní posouzení otázky odpovědnosti za škodu, neboť v souladu s § 420 odst. 1 obč. zák. není vysvětleno, jakou konkrétní právní povinnost měl obviněný porušit, a tedy z jakých důvodů za vzniklou škodu odpovídá, a rovněž poukázal na nesrovnalost částky 95.303.251,- Kč, k jejíž úhradě byl zavázán, ač ve výroku o vině je uvedena suma 107.867.611,- Kč.

Výhrady obviněný vznesl i ve vztahu k výroku o trestu. Zaměřil je zejména proti tomu, že uložený trest dostatečně nerespektuje dobu, po niž se řízení vedlo, a v této v souvislosti zejména odkázal na nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 603/2006 a sp. zn. I. ÚS 1305/2009.

Ze všech těchto důvodů Obviněný R. K. navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 5. 2012, sp. zn. 9 To 75/2011, v plném rozsahu, a poté aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. tomuto soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Obviněný P. S. dovolání podal prostřednictvím obhájce Mgr. J.F. s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., v němž poukázal na dobu téměř deseti let, po níž celá věc trvala a byla podle něj provázena podivnými a nezákonnými změnami v právní kvalifikaci. Poukázal předně na napadené rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, jemuž vytkl, že pokud vymezil skutek způsobem, jak je popsán v jeho výrokové části a posoudil ho jako trestný čin zpronevěry podle § 206 odst. 1, 5 písm. a) tr. zákoníku, učinil tak na jiném skutkovém základě než jak byl tento čin uveden v obžalobě. Obviněný znovu popsal skutková zjištění prezentovaná v obžalobě a zmínil i původní právní kvalifikaci jako trestného činu zločinného spolčení podle § 163a odst. 1 tr. zák. a trestného činu úvěrového podvodu podle § 250b odst. 2, odst. 5 tr. zák. dílem dokonaného, dílem ve stadiu pokusu. V tomto směru zdůraznil, že Vrchní soud v Praze opakovaně neakceptoval požadavek Městského soudu v Praze, aby věc byla vrácena státnímu zástupci k došetření proto, že se nepodařilo rozlišit,

které prostředky, jež měla společnost Technology k dispozici, pocházely z úvěrů České spořitelny, a. s. a které byly jejími vlastními prostředky. Nakonec však soud prvního stupně obviněného uznal vinným i přesto, že pro důkazní nouzi, kterou se nepodařilo ani v hlavním líčení odstranit, měl být zproštěn viny. Obviněný se zásadně bránil tomu, aby jeho čin byl kvalifikován jako zločin zpronevěry podle § 206 odst. 1, 5 písm. a) tr. zákoníku, neboť znaky této skutkové podstaty nenaplnil. Poukázal na to, že soud prvního stupně skutek kvalifikoval jako trestný čin porušování povinnosti při správě cizího majetku, s čímž se však odvolací soud nespokojil a použil jinou právní kvalifikaci, a to trestného činu zpronevěry podle § 206 odst. 1 odst. 5 písm. a) tr. zákoníku. Vedle nesprávného právního posouzení došlo podle obviněného těmito postupy i k porušení zásad o totožnosti skutku, protože se osoba poškozeného a charakter vzniklé škody u trestného činu úvěrového podvodu, kdy je spáchána škoda věřiteli, tj. jinému subjektu, a trestného činu při porušování povinnosti při správě cizího majetku odlišují. Poukázal i na rozdíl ve formě jejich spáchání, neboť u úvěrového podvodu se jedná o uvedení v omyl nebo využití omylu, což je odlišné od zanedbání některé z činností při správě cizího majetku. Jestliže odvolací soud užil zcela jinou právní kvalifikaci jako trestného činu zpronevěry, nerespektoval základní pravidla pro totožnost skutku, protože z dikce skutkové podstaty podle § 206 tr. zákoníku plyne, že pachatel si musí cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která mu byla svěřena, přisvojit osobně, tedy pro sebe. V průběhu celého dokazování však nebylo doloženo, že by obviněný P. S. měl z uvedené činnosti jakýkoliv prospěch, naopak z nevěrohodné výpovědi svědka T. B. vyplynulo, že obviněný R. K. měl mít 85%.

Další výtky obviněný zaměřil proti postupu Vrchního soudu v Praze, který přesto, že doplnil dokazování, neprovedl všechny potřebné důkazy, především znovu se nepokusil vyslechnout Ing. J. F., jediného akcionáře společnosti Technology, jenž v přípravném řízení výpověď odmítl, avšak odstupem doby svůj postup, jak zjistila obhajoba, změnil, a byl ochoten vypovídat, což však odvolací soud nepovolil, ač se mohlo touto výpovědí prokázat, jak byl obviněný P. S. jako statutární orgán úkolován, event. mohly být objasněny i okolnosti rozhodné pro zjištění skutečné výše škody. Za vadné obviněný označil i to, že odvolací soud při veřejném zasedání dne 18. 4. 2012 ve věci sp. zn. 9 To 75/2011, vyloučil ze společného odvolacího řízení věc obviněného P. S. v situaci, kdy obhájce obviněného na podkladě doložené pracovní neschopnosti žádal o odročení veřejného zasedání a nařízené veřejné zasedání ohledně ostatních spoluobviněných konal. Následně však po provedení tohoto veřejného zasedání, jehož se obviněný P. S. nemohl zúčastnit, jeho věc znovu ke společné věci připojil. Podle obviněného tak byly porušeny principy vymezené nejenom v § 23 tr. ř., ale došlo i ke zjevnému oslabení pozice jeho obhajoby, neboť nemohl být svědkem reakcí a připomínek spoluobviněných. V tomto postupu obviněného nemohla být zdůrazněna zásada rychlosti, neboť prodleva ve veřejném zasedání by za daných okolností činila jen nemálo týdnů, což je nepodstatné v procesu vedeném téměř deset let.

Protože podle obviněného P. S. řízení i rozhodnutí odvolacího soudu trpí podstatnými vadami spočívajícími v nesprávném právním posouzení skutku, porušení zásady obžalovací a z ní vyplývající povinnost zachování totožnosti skutku a bylo zkráceno právo na spravedlivý proces v přiměřené lhůtě, obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k tr. ř. napadené rozhodnutí zrušil a podle § 265m tr. ř. obviněného zprostil obžaloby, a nebo aby věc vrátil státnímu zástupci k došetření pro objasnění a prokázání, že jde o úvěrový podvod nebo o jiný trestný čin, který by byl spatřován v řádně podané obžalobě.

K podaným dovoláním obou obviněných se podle § 265h odst. 2 tr. ř. vyjádřil státní zástupce působící u Nejvyššího státního zastupitelství, který po stručném shrnutí obsahu napadených rozhodnutí a obou dovolání, ve vztahu k dovolání obviněného R. K. vyjádřil nesouhlas s výhradami podřazenými pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. Uvedl, že k vyloučení soudce ve smyslu § 30 odst. 1 tr. ř. je nezbytné zjištění takových skutečností, které racionálně odůvodňují pochybnost o jeho nepodjatosti. V daném případě však takové skutečnosti zjištěny nebyly. Státní zástupce vysvětlil, že

procesní úkony odvolacího soudu v řízení před soudem a mezitímní rozhodnutí, v nichž nalézací a odvolací soud opakovaně vyjadřovaly protikladné názory na právní posouzení věci, je třeba považovat pouze za projev odchylného právního názoru ve věci. Obviněným namítané stanovisko odvolacího soudu je dáno postojem nalézacího soudu, který zjevně rozhodoval v jeho prospěch, a to i za hranicí akceptovatelného výkladu zákona, a opakovaně jevil tendenci pokud možno se vyhnout meritornímu rozhodování o podané obžalobě v této věci, kdežto odvolací soud kontinuálně vyjadřoval stanoviska vyznívající pro obviněného méně příznivě. To však k pochybnostem o způsobilosti odvolacího soudu objektivně a spravedlivě rozhodnout nestačí. Státní zástupce s poukazem na argumentaci soudu druhého stupně, s níž se ztotožnil, neshledal výhrady obviněného o tom, že byl odvolací soud z rozhodování v této věci vyloučen a vyjádřil, že obviněný uvedený dovolací důvod svými námitkami nenaplnil.

Státní zástupce k důvodu podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř., že řízení bylo nesprávně konáno jako proti uprchlému, odkázal na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2010, sp. zn. 6 Tdo 1104/2009, kde obviněný vznesl obdobnou kritiku a v němž Nejvyšší soud uvedl, proč této výhradě obviněného nemohl přisvědčit. Protože v nyní projednávané trestní věci je procesní situace zcela identická, nespatřil důvodu se domnívat, že by Městský a Vrchní soud v Praze tím, že vedly proti dovolateli řízení jako proti uprchlému, narušily jeho zákonné právo být osobně přítomen projednání své trestní věci. Z námitek obviněného nadto není patrno, v jakém směru byla porušena jeho práva osobně se účastnit na soudním řízení, jelikož procesní ustanovení o řízení proti uprchlému nikterak neřeší možnost osobní účasti obviněného na jednání před soudem, a ani mu v osobní účasti na jednání nijak nebrání. Bylo proto pouze na vůli obviněného, zda se k soudu dostaví nebo nedostaví. Konání řízení proti uprchlému podle § 302 a násl. tr. ř. nelze mít za dostačující k naplnění tohoto dovolacího důvodu.

Ohledně námitek obviněného směřujících vůči právnímu posouzení skutku státní zástupce konstatoval, že obviněný očividně pomíjí skutečnost, že bezhotovostním převodem finančních prostředků z účtu společnosti Technology skutkový děj nebyl ukončen, ale následovaly hotovostní výběry těchto finančních prostředků, které vedly k jejich „zhmotnění“, jak na to správně poukazuje soud druhého stupně na str. 36 napadeného rozhodnutí, a jejich předání osobám, jež na ně neměly žádný právní nárok. Teprve tímto krokem byl naplněn znak „obohacení jiného“ podle subjektivní představy pachatelů, což je řádně zachyceno ve skutkové větě výroku o vině. K námitce ohledně částky 6.000.000,- Kč vyvedených z majetku poškozené společnosti Technology prostřednictvím šeků, o nichž dovolatel uvádí, že nešlo o prostředky, které by byly poškozenou firmou svěřeny obviněnému P. S., uvedl, že se tyto šeky týkaly finančních prostředků z majetku poškozené společnosti, jež byly obviněnému P. S. coby statutárnímu orgánu svěřeny, a v zásadě nezáleží na tom, jakou formou byly defraudovány (bezhotovostním převodem a bezprostředně následujícím výběrem v hotovosti nebo prostřednictvím šeků). Nedostatky v jazykové formulaci právní věty, jakož i proti rozsahu odůvodnění výroku o náhradě škody (viz § 265a odst. 4 tr. ř.) jsou námitkami irelevantními, stejně tak i výtky proti usnesení o zahájení trestního stíhání či některým skutečnostem, jež označuje za procesní vady. K tvrzení o nejasném určení úroku z prodlení ve výroku o náhradě škody poukázal na nařízení vlády č. 142/1994 Sb., podle něhož se úroky z prodlení stanoví jako roční, což je pro rozhodování trestních soudů v adhezním řízení závazné pravidlo, a proto není možné rozhodnout, jak obviněný požadoval.

Státní zástupce se neztotožnil s dovoláním obviněného R. K. ani pokud napadal výrok o trestu, protože soud dostatečně nezohlednil dobu uplynulou od spáchání trestného činu a délku trestního řízení, neboť tato námitka neodpovídá žádnému důvodu dovolání, když zdůraznil, že se na této délce řízení podílel i sám obviněný svým útěkem do ciziny. Ze zřetele není možno ztrácet ani skutečnost, že ve dvou nejzávažnějších věcech obviněný způsobil škodu v celkové výši přes 180 milionů Kč, přičemž soud druhého stupně okolnosti rozhodné pro ukládání trestu (například absence jakékoli

polehčující okolnosti na straně obviněného) vysvětlil. Dovolání obviněného R. K. považoval za nedůvodné.

K dovolání obviněného P. S. státní zástupce uvedl, že požadavek na výslech svědka Ing. J. F. ani námitka, že nebyla zachována totožnost skutku, deklarovaný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nenaplňují. Postupné změny právní kvalifikace skutku, obviněným napadané a označené za nezákonné, k nimž docházelo v průběhu trestního stíhání, stojí podle státního zástupce mimo procesní zákonitosti, především jsou v rozporu s volností soudu ve volbě právní kvalifikace zjištěného skutku ve smyslu § 220 odst. 3 tr. ř. Pokud soudy této možnosti využívaly, jednaly v souladu se zákonem, nikoli contra legem. K výhradě obviněného, že výsledky dokazování neosvědčily, že by měl ze skutku jakýkoli prospěch, odkázal na správný závěr odvolacího soudu k této otázce uvedený na str. 36 jeho rozhodnutí a upozornil i na chybnost právních úvah dovolatele, že skutková podstata trestného činu zpronevěry předpokládá, že hodnota zůstane v rukou toho, kdo si ji neoprávněně přisvojil. Ve skutečnosti zcela postačí i obohacení jiného, tj. třetí osoby, popřípadě pouhé zašantročení defraudované věci či hodnoty, aniž by se o ni kdokoli obohatil, protože pro naplnění znaků skutkové podstaty deliktu podle § 206 tr. zákoníku je rozhodující způsobení škody, nikoli obohacení pachatele nebo jiného subjektu. Znak „přisvojení“ v této skutkové podstatě totiž definuje objektivní stránku defraudačního deliktu, nikoli jeho následek.

Státní zástupce za mimo zákonem stanovené dovolací důvody považoval i námitku o vyloučení věci k samostatnému projednání, protože soud druhého stupně využil zákonných možností daných mu trestním řádem k tomu, aby podané opravné prostředky projednal co nejrychleji a s šetřením zájmů procesní ekonomie. Navíc jde o námitku ryze procesní povahy a nevyhovuje žádnému z důvodů upravených v § 265b tr. ř., stejně jako u výhrady proti nepřiměřené délce řízení, k níž názor vyjádřil u dovolání obviněného R. K.

S ohledem na uvedené státní zástupce shledal, že napadené rozhodnutí není zatíženo žádnou vadou, kterou by bylo nutno napravit cestou dovolání, a navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání obviněných R. K. a P. S. podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. pro jejich zjevnou neopodstatněnost odmítl s tím, že zčásti byla podána z jiných důvodů, než jsou uvedeny v § 265b tr. ř.

Když Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve shledal, že dovolání obviněných jsou přípustná podle § 265a odst. 1, 2 písm. a) tr. ř., byla podána osobami oprávněnými podle § 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř., v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), se zřetelem na to, že dovolání je možné podat pouze z důvodů taxativně stanovených v § 265b tr. ř., zkoumal, zda označené důvody podle § 265b odst. 1 písm. b), d), g) tr. ř., o něž opřel dovolání obviněný R. K., a § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., jehož prostřednictvím podal dovolání obviněný P. S., lze považovat za důvody dovolání v těchto zákonných ustanoveních vymezené.

Nejvyšší soud konstatuje k námitkám obviněného R. K. uplatněným prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř., že o něj je možné dovolání opřít, pokud ve věci rozhodl vyloučený orgán; tento důvod nelze použít, jestliže tato okolnost byla tomu, kdo podává dovolání, již v původním řízení známa a nebyla jím před rozhodnutím orgánu druhého stupně namítnuta. Z uvedené dikce je patrné, že zákon možnost podat dovolání z tohoto důvodu spojuje s naplněním dvou podmínek, které musejí být dány současně. První z nich spočívá v tom, že ve věci rozhodl vyloučený orgán, a jde o ni, když rozhodnutí napadené dovoláním učinil soudce (samosoudce, člen senátu nebo předseda senátu), který byl ve věci vyloučen z důvodů uvedených v § 30 tr. ř., aniž bylo rozhodnuto o jeho vyloučení podle § 31 tr. ř., týká se orgánu, který ve věci samé vydal dovoláním napadené rozhodnutí. Druhou z podmínek je, že uváděná okolnost nebyla tomu, kdo podává dovolání, již v původním řízení známa anebo, že již byla dovolatelem před rozhodnutím orgánu druhého stupně namítnuta.

Nejvyšší soud shledal, že druhé z citovaných hledisek bylo v posuzované věci splněno, neboť obviněný R. K. námitku podjatosti soudců Vrchního soudu v Praze JUDr. M.P., JUDr. J.K. a JUDr. P.P. poprvé uplatnil v rámci odvolání podaného proti odsuzujícímu rozsudku soudu prvního stupně (č. l. 8273 až 8274). Vrchní soud v Praze se jí zabýval a v neveřejném zasedání usnesením ze dne 31. 1. 2010 sp. zn. 9 To 75/2011 rozhodl, že tito soudci nejsou v této trestní věci vyloučeni z vykonávání úkonů trestního řízení podle § 30 odst. 1 tr. ř. (č. l. 8308 až 8310).

Z uvedeného plyne, že před podáním přezkoumávaného dovolání byly obdobné námitky obviněným uplatněny, uváděná okolnost mu byla známa a byla jím před rozhodnutím orgánu druhého stupně namítnuta. Nejvyšší soud proto mohl zkoumat, zda v dovolání uváděné okolnosti mohly založit podjatost jmenovaných soudců odvolacího soudu.

Vyloučení soudců upravuje ustanovení § 30 tr. ř., jímž je realizována zásada nestrannosti soudního rozhodování, která je propojena se zásadou soudcovské nezávislosti [ve smyslu čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publikované pod č. 209/1992 Sb., ve znění č. 41/1996 Sb. a č. 243/1998 Sb.) a v čl. 36, 37, 38 Listiny základních práv a svobod (publikované pod č. 2/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů)] tak, že z vykonávání úkonů trestního řízení je vyloučen soudce nebo přísedící, státní zástupce, policejní orgán nebo osoba v něm služebně činná, u něhož lze mít pochybnosti, že pro poměr k projednávané věci nebo k osobám, jichž se úkon přímo dotýká, k jejich obhájcům, zákonným zástupcům a zmocněncům, nebo pro poměr k jinému orgánu činnému v trestním řízení nemůže nestranně rozhodovat. Úkony, které byly učiněny vyloučenými osobami, nemohou být podkladem pro rozhodnutí v trestním řízení. Podle § 30 odst. 2 tr. ř. je soudce nebo přísedící dále vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení, jestliže byl v projednávané věci činný jako státní zástupce, policejní orgán, společenský zástupce, obhájce nebo jako zmocněnec zúčastněné osoby nebo poškozeného. Po podání obžaloby nebo návrhu na schválení dohody o vině a trestu je vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení soudce, který v projednávané věci v přípravném řízení nařídil domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor a pozemků, vydal příkaz k zatčení nebo rozhodoval o vazbě osoby, na niž byla poté podána obžaloba nebo s níž byla sjednána dohoda o vině a trestu.

Námitka obviněného R. K. směřovala proti jmenovaným členům senátu odvolacího soudu v zásadě proto, že tento senát jednak vyslovil ve zrušovacím rozhodnutí závazný pokyn, jak má odvolací soud postupovat, a jednak nezákonně suploval povinnosti státní žalobkyně, která neplnila svou roli a věc řádně před podáním obžaloby neobjasnila a i v řízení před soudem zůstala nadále pasivní. Podjatost jmenovaných členů senátu obviněný spatřoval v tom, že v době, kdy ještě tento senát nerozhodoval o odvolání, ale pouze o rozhodnutí o vrácení věci státnímu zástupci k došetření, dal v usnesení ze dne 29. 7. 2010, sp. zn. 9 To 36/2010, soudu prvního stupně přímý pokyn, že má obviněné uznat vinnými, ač soud prvního stupně takový názor opakovaně odmítal. Dovolatel se v zásadě ztotožňoval s názory vyslovenými soudem prvního stupně, kdežto postupy odvolacího soudu považoval za nezákonné a prováděné v rozporu s pravidly spravedlivého procesu a zejména se zásadou soudcovské nezávislosti. Rovněž reagoval i na opakované neshodné přístupy a vzájemné invektivy, které se před meritorním rozhodnutím v odůvodněních postupně vydávaných usnesení soudů objevovaly a jimiž soudy vyjadřovaly svá kritická stanoviska týkající se názoru na otázku, zda jsou obvinění opodstatněně stavěni před soud, když se zejména soud prvního stupně bránil respektovat rozhodnutí nadřízeného stížnostního soudu. Je tedy zřejmé, že těžiště výhrad obviněného o tom, že odvolací soud nebyl při svém rozhodování nestranný, pramení mimo jiné i z neshod mezi senátem soudu prvního a druhého stupně, a proto je nutné z obsahu spisu pro přehlednost věci uvést alespoň ve stručnosti podstatné skutečnosti.

Obžaloba byla v této věci podána Městskému soudu v Praze dne 31. 12. 2007 (č. l. 6205) mimo jiné i na obviněného R. K. jako uprchlého podle § 302 tr. ř. V bodě I. byl obžalován pro účast na zločinném spolčení podle § 163a odst. 1 alinea první a druhá tr. zák., a v bodě II. pro trestný čin úvěrového

podvodu podle § 250b odst. 2, 5 tr. zák. dílem dokonaný, dílem ve stádiu pokusu spáchaný ve formě organizátorství podle § 10 odst. 1 písm. a) tr. zák. ve prospěch zločinného spolčení. Městský soud v Praze usnesením ze dne 4. 12. 2007 č. j. 40 T 6/2007-6304 rozhodl, že se celá uvedená věc vrací podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. státnímu zástupci k došetření. Za důvody pro takový postup v zásadě považoval skutečnost, že obviněný R. K. byl stíhán jako uprchlý podle § 302 a násl. tř. ř., ač pro to nebyly splněny zákonné podmínky, z čehož v zásadě dovozoval porušení práva na obhajobu a další procesní vady, vytýkal i nedostatky v popisu skutku. Vrchní soud z podnětu stížnosti státní zástupkyně usnesením ze dne 30. 4. 2008, sp. zn. 9 To 13/2008 (č. l. 6474), ve vztahu k obviněnému R. K. a dalším obviněným (kromě obviněného J. K., ohledně jehož skutku trestní stíhání zastavil) uložil, aby soud prvního stupně jednal a rozhodl, a to s vysvětlením všech důvodů, pro které zjišťované vady neshledal důvodnými, a požadoval, aby soud prvního stupně obžalobu projednal a na podkladě provedeného dokazování aby eventuelně precizoval skutek či upravil právní kvalifikaci. Předseda senátu soudu Městského soudu v Praze po obdržení tohoto usnesení podal podnět ke stížnosti pro porušení zákona (č. l. 6491), který nebyl podle stanoviska Ministerstva spravedlnosti shledán důvodným (č. l. 6511), a proto věc bylo nutné meritorně rozhodnout. Soud prvního stupně nařídil hlavní líčení v rozmezí od 3. 11. 2008 do 23. 1. 2009, které bylo zahájeno dne 10. 11. 2008 a probíhalo ve dnech 11. a 12. 11. a 11. 12. 2008 a dne 12. 1. 2009, kdy bylo usnesením ze dne 12. 1. 2009, č. j. 40 T 6/2007-6708, rozhodnuto, že se věc podle § 221 odst. 1 tr. ř. vrací státnímu zástupci k došetření. Tento opětovný postup volil soud prvního stupně v zásadě proto, že státní zástupkyně v průběhu prováděného dokazování upřesnila předmět trestního stíhání a skutková zjištění tak, že již obviněným dále nekladla za vinu čerpání úvěrových prostředků poskytnutých Českou spořitelnou společnosti Technology, ale zneužití leasingových splátek od obchodních partnerů ještě dále profinacovaných, a navrhla, aby jako poškozený v trestním řízení dále vystupovala společnost Amádeus Real, a. s., jako právní nástupce společnosti Technology. Soud prvního stupně zejména požadoval, aby byly provedeny důkazy, které podle něj mohly vést k opodstatnění jiné právní kvalifikace. Vrchní soud v Praze jako stížnostní soud na základě stížnosti státního zástupce rozhodl usnesením ze dne 17. 6. 2009, sp. zn. 9 To 29/2009 (č. l. 6737), tak, že soudu prvního stupně uložil věc projednat a rozhodnout. Poukázal přitom na zcela nestandardní postup předsedy senátu soudu prvního stupně, který v rozporu s trestním řádem vedl namísto provádění důkazů dialog se státní zástupkyní, jakož i na kategorické závěry Městského soudu v Praze o nutnosti zproštění obviněných obžaloby za stavu, kdy nevyčerpal všechny nabízející se důkazy. Stížnostní soud rovněž konkretizoval, v čem spatřuje nedodržení podmínek pro postup podle § 221 tr. ř., a zejména s odkazem na obsah svého prvního rozhodnutí v této věci opět zdůraznil podstatu ustanovení § 220 odst. 3 tr. ř. a vyložil, na základě jakých dalších důvodů nebyly v této věci splněny podmínky pro postup, který soud prvního stupně (opětovně) zvolil. Na základě tohoto rozhodnutí Městský soud v Praze nařídil hlavní líčení, které konal v časovém rozmezí od 18. 8. 2009 do 11. 12. 2009, a následně (již potřetí) usnesením ze dne 11. 12. 2009, č. j. 40 T 6/2007-7665, rozhodl o vrácení věci státnímu zástupci k došetření podle § 221 odst. 1 tr. ř., a to v zásadě s argumentací, že se obvinění nemohli dopustit žalovaného jednání, protože se do podnikatelských aktivit pustili v době, kdy již všechny úvěry byly vyčerpány a použity. Obžaloby obviněné nezprostil proto, že hypoteticky by se mohlo jednat při změněném skutkovém zjištění a při zachování totožnosti skutku o trestné činy poškození věřitele, případně porušování povinnosti při správě cizího majetku v jednočinném souběhu se zločinným spolčením, na což také procesní strany upozornil. Přitom vytkl, že státní zástupkyně byla v předmětné trestní věci nečinná, nepředložila soudem požadované důkazy a nebyla schopná upřesnit skutky na základě odpovídající důkazní situace. Poukázal rovněž na změny ve výpovědích obviněných.

Vrchní soud v Praze při tomto již v pořadí třetím vrácení věci státní zástupkyni k došetření ke stížnosti státní zástupkyně v usnesení ze dne 29. 7. 2010, sp. zn. 9 To 36/2010 (č. l. 7743 až 7751), který opětovně zrušil napadené usnesení Městského soudu v Praze, odkázal na svá předchozí rozhodnutí, jimiž naznačoval soudu prvního stupně nutnost rozhodnout věc v hlavním líčení, a to s

odkazem na konkrétní skutečnosti, kterými vytýkal nesprávnost požadavků na to, aby věc byla vrácena zpět do přípravného řízení. Stížnostní soud trval jako i v předešlých rozhodnutích na tom, že věc lze rozhodnout i při změněných skutkových okolnostech a při shledání, že došlo i ke změně v osobě poškozeného. Stížnostní soud s ohledem na stav, který v projednávané věci, zejména pokud šlo o postoje soudu prvního stupně, zdůraznil mimo jiné i své názory, jak lze věc posuzovat ve vztahu k právní kvalifikaci, kterou soud prvního stupně, jak tvrdil v přezkoumávaném usnesení, nemínil sám na podkladě provedeného dokazování akceptovat. Stížnostní soud tyto své úvahy konkretizoval na stranách 7 až 9 odůvodnění, kde mimo jiné vysvětlil i důvody, pro které se neztotožnil s názory soudu prvního stupně o tom, že věc nelze na podkladě provedeného dokazování právně posoudit a rozhodnout o vině obviněných. Z obsáhlého odůvodnění lze jen shrnout, že odvolací soud poukázal na rozpory a nepřezkoumatelnost hodnocení provedených důkazů a rozporuplnost soudem prvního stupně uváděných skutečností, že „nebylo prokázáno, že by simulované leasingové smlouvy a zamýšlené obchody s cennými papíry poškodily společnost Technology, na druhé straně připouští možnost jiné právní kvalifikace, přitom právě rozhodnutí o tom, zda šlo o simulované smlouvy, je zcela zásadní …“. Dále stížnostní soud rozvedl, že „vzhledem k tomu, že většina finančních prostředků byla následně po bezhotovostním převodu fyzicky z banky vybrána,…přicházela by v úvahu namísto trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 tr. zák. právní kvalifikace jednání obžalovaných jako trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák. a účastenství podle § 10 odst. 1 písm. a), c) tr. zák. Pro rozhodnutí o žalovaném skutku v tomto směru má podle názoru Vrchního soudu v Praze Městský soud v Praze v již provedených důkazech dostatek podkladů.“ Vrchní soud však současně zdůraznil, že „pokud pokládá soud prvního stupně provedení dalších důkazů za nezbytné, připomíná § 2 odst. 5. tr. ř., který bude nutné respektovat a doplnit dokazování pouze v rozsahu nezbytném pro jeho rozhodnutí“. V dalším Vrchní soud rozvedl úvahy směřující k tomu, že věc lze i s ohledem na další okolnosti rozhodnout již v řízení před soudem, a pro takový postup s odkazem na konkrétní již provedené důkazy vyjádřil názor, že lze ve věci za tohoto stavu vydat meritorní rozhodnutí. Poté, co se věc vrátila soudu prvního stupně, vydal Městský soud v Praze dne 3. 1. 2011 rozsudek pod sp. zn. 40 T 6/2007 (viz shora), který byl napaden odvoláními, na jejichž základě vydal Vrchní soud v Praze nyní na podkladě dovolání přezkoumávaný rozsudek.

K takto učiněným zjištěním o průběhu řízení a o postojích senátu Vrchního soudu v Praze, který v pořadí třetím usnesením rozhodoval ve složení z předsedy JUDr. M.P. a soudců JUDr. J.K. a JUDr. P.P., jejichž podjatost je shora vymezeným způsobem napadána, je nutné zmínit, že nejde o skutečnosti opodstatňující vyloučení jmenovaných soudců podle § 30 odst. 2 tr. ř., ale ve smyslu § 30 odst. 1 tr. ř., tj. pro poměr k projednávané věci. O takový případ by však šlo jen, pokud by byl prokázán osobní vztah konkrétního soudce k určitým osobám zúčastněným na trestním řízení, nebo k věci samotné, anebo by byl výsledkem jeho osobního podílu na rozhodování v předchozích stádiích trestního řízení (přiměřeně srov. rozhodnutí č. 30/2007 Sb. rozh. tr. nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 6. 2005, sp. zn. 7 Tdo 630/2005, uveřejněné v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, roč. 2005, sešit 16, č. T 800).

Podstatou pro vyloučení soudce pro podjatost ve smyslu § 30 odst. 1 tr. ř. jsou pochybnosti o nestrannosti takového soudce, které musejí vyplývat z faktických a zřejmých okolností svědčících o jeho neobjektivním přístupu. Za podjatost soudce pro poměr k věci nemůže být považována každá skutečnost dovozovaná jen ze subjektivních názorů obviněného, ale jen pokud existují skutečné a konkrétní okolnosti svědčící pochybnosti o tom, že takový soudce právě pro tuto okolnost není schopen spravedlivě a nestranně rozhodovat (viz rozhodnutí č. 49/1995 Sb. rozh. tr.).

Za poměr k projednávané věci nelze považovat bez dalšího ani odlišný právní názor soudce ani poměr abstraktního rázu, který se promítá v právním názoru a z něj vycházejícího přístupu k projednávané věci, protože nejde o osobní poměr k věci samé, ale toliko o odlišný názor na právní posouzení skutku. Připuštění tohoto důvodu vyloučení soudce není možné ani v obecné rovině, neboť

trestní řád v celé řadě ustanovení (§ 264 odst. 1, § 265s odst. 1, § 270 odst. 4, § 314h odst. 1 tr. ř.) přímo předpokládá, že ve věci bude rozhodovat i soudce, jehož právní názor je odlišný, a to bez ohledu na to, zda se s právním názorem soudu vyššího stupně, eventuálně Ústavního soudu vnitřně ztotožní (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněné v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, roč. 2002, sv. 13, č. T 339).

Je rovněž nutné zdůraznit, že okolnosti svědčící o poměru soudce k projednávané věci nebo osobám zakládající jeho vyloučení je nutné posuzovat výhradně se zřetelem na okolnosti projednávaného případu, a nikoli s ohledem na problematiku (byť by zdánlivě obdobnou) v jiných trestních věcech. Důvody pro vyloučení soudce podle § 30 odst. 1 tr. ř. pro jeho podjatost lze dovozovat vždy jen ve vztahu k projednávané věci a okolnosti zjištěné z jiných věcí nelze zásadně zobecňovat. Každá věc je jedinečná a má zcela jiný obsah, a proto se zkoumají vždy konkrétní skutečnosti v každé projednávané věci samostatně. Z těchto důvodů nebyly jako podstatné okolnosti zvažovány ty, na jejichž podkladě bylo o podjatosti jiných soudců rozhodováno a jichž se obviněný pro závěr o podjatosti soudců odvolacího senátu v této věci dovolával, a to např. ve věci Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tvo 36/2003, 8 Tdo 853/2007, jež se týkají zcela jiných okolností, anebo ve věci Ústavního soudu 22. 11. 1994, sp. zn. I. ÚS 167/1994, či ze dne 30. 8. 2010, sp. zn. III. ÚS 2523/10. Lze jen připomenout, že pokud se v nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 167/1994, konstatuje, že postačí pochybnost podjatosti, s tímto závěrem se Nejvyšší soud ztotožňuje, neboť to vyplývá především ustanovením § 30 odst. 1 tr. ř. Jestliže však obviněný tímto rozhodnutím argumentuje na podporu svých úvah o vyloučení senátu odvolacího soudu, srovnávaný nález řešil konflikt mezi soudkyní a právním zástupcem účastníka řízení, na rozdíl od projednávané věci, kde šlo o rozdílnost právních názorů nalézacího a dovolacího soudu. Argumentace nálezem sp. zn. III. ÚS 2523/2010 není v projednávané věci rovněž namístě, protože tento nález se netýká podjatosti, nýbrž ultima ratio a procesní korektnosti úkonů orgánů činných v trestním řízení.

Rozhodné proto je, že u každé jednotlivé věci je nezbytné pro podjatost soudců posuzovat individuálně na základě obecných principů vycházejících z čl. 6 Evropské úmluvy o lidských právech a v čl. 36, 37, 38 Listiny základních práv a svobod a dalších pravidel stanovených obecnými konkrétními právními normami. Na podjatost proto nelze usuzovat jen na základě názoru obviněného dovozovaného z okolností vytržených z kontextu všech skutečností (tj. nejen týkajících se osoby pachatele a projednávaného činu, ale i všech dalších stojících i mimo rámec projednávané věci) majících pro takové posouzení význam. Je proto nutné v případě možných pochybností o podjatosti soudců vždy zvažovat celý komplex v konkrétní věci zjištěných skutečností, podkladů a postojů soudců v ní rozhodujících, neboť teprve při souhrnném uvážení všech důležitých poznatků je možné učinit spolehlivý závěr o tom, zda zkoumaná námitka zpochybňující nestrannost soudce svědčí s přihlédnutím ke všem konkrétním okolnostem o podjatosti soudce či nikoli. Je proto vždy nutné vycházet z konkrétních okolností případu [k tomu srov. např. Hauschildt proti Dánsku, rozsudek pléna, 24. 5. 1989, č. 10486/83, § 49]. Pouhá skutečnost, že soud rozhodl v neprospěch stěžovatele, není dostatečná k závěru, že soud nebyl nestanný [viz. Shalimov proti Ukrajině, rozsudek, 4. 3. 2010, č. 20808/02, § 69].

Na základě těchto pravidel Nejvyšší soud posuzoval, zda jde v projednávané věci o podjatost členů senátu 9 To Vrchního soudu v Praze rozhodujících v nyní napadeném rozsudku ze dne 28. 5. 2012, sp. zn. 9 To 75/2011, ve složení předseda senátu JUDr. M.P. a soudci JUDr. J.K. a JUDr. P.P., kteří vydali v téže věci předchozí usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 7. 2010, sp. zn. 9 To 36/2010. Zejména zkoumal, zda tuto podjatost mohou zakládat názory, jež v tomto rozhodnutí jmenovaní soudci vyjádřili, nebo pokyny, jež udělili soudu prvního stupně ohledně toho, jakým způsobem další řízení vést.

Nejvyšší soud zejména z vytýkaných důvodů posuzoval obsah usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 7. 2010, sp. zn. 9 To 36/2010, jehož některé stručné pasáže podle obsahu dovolání výše

konstatoval. Po vyhodnocení obsahu vytýkaného usnesení považuje za nutné uvést, že v jeho obsahu neshledal žádné známky libovůle ani samoúčelnosti sdělení, která v odůvodnění tohoto rozhodnutí stížnostní soud rozvedl. Je naopak nutné zdůraznit, že tento soud s ohledem na situaci, o niž se v předmětné věci jednalo, projevil zcela nestranný a profesionální postoj, uváží-li se vše, co tomuto rozhodnutí předcházelo. Naopak je potřeba na straně Městského soudu v Praze shledávat projevy jisté nerozhodnosti hraničící až se zatvrzelostí, neboť není zcela obvyklou soudní praxí, aby byla věc třikrát vrácena státnímu zástupci k došetření, a to bez toho, že by byly splněny podmínky pro takový postup vymezené v § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. (usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 12. 2007), a nebo podle § 221 odst. 1 tr. ř. (usnesení Městského soudu v Praze ze dne 12. 1. 2009 a usnesení ze dne 11. 12. 2009), na což byl soud prvního stupně stížnostním soudem zřetelně a důrazně upozorňován. Za takto zřejmě velmi komplikované, a lze připustit, že i vyhrocené situace bylo nezbytné, aby stížnostní soud při vyslovení potřeby dalšího postupu v řízení užil kategoričtější formulace pro stanovení svých pokynů o tom, jak má soud prvního stupně dále postupovat, což je plně v souladu s jeho postupem vymezeným v § 149 odst. 1 písm. b) tr. ř.

Jestliže Vrchní soud v Praze s přihlédnutím ke všem uváděným skutečnostem, které se velmi nepříznivě promítaly do věci komplikované již svou samotnou povahou, zvolil ty formulace, jež jsou v odůvodnění jím vydaného a v dovolání zmiňovaného usnesení ze dne 29. 7. 2010, sp. zn. 9 To 36/2010, rozvedeny, neshledal v nich Nejvyšší soud žádná striktní a jednoznačná vyjádření, jak má soud prvního stupně rozhodnout, event. přímo, jak má činy obviněného kvalifikovat. Neshledal tudíž, že by „instanční cestou vnutil soudu vlastní hodnocení důkazů“ (nejedná se tedy o situaci obdobnou té, která byla řešena v nálezu Ústavního soudu ze dne 29. 4. 2008, sp. zn. I. ÚS 608/2006, týkajícím se přístupu k hodnocení věrohodnosti výpovědi nepřítomného svědka). Jak se totiž z obsahu posuzovaného usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 7. 2010 podává, tento stížnostní soud vytknul soudu prvního stupně, v čem pochybil, pokud vracel opětovně věc státnímu zástupci k došetření za stavu, kdy předtím provedl rozsáhlé dokazování.

Nelze proto považovat za poměr k věci vzbuzující pochybnosti o jeho podjatosti, že současně tímto rozhodnutím soudu prvního stupně instruktivně naznačil (již potřetí), že rozsah provedeného dokazování postačuje, čímž zdůvodňoval, že není prostor pro to, aby byla věc vracena do stádia přípravného řízení [když předchozí dva pokusy o totéž byly nejen vrchním soudem, ale i ministrem spravedlnosti k podnětu pro podání stížnosti pro porušení zákona podaného soudem prvního stupně proti předchozímu usnesení vrchního soudu shledány jako zcela neopodstatněné]. Rozhodně z obsahu předmětného rozhodnutí Vrchního soudu v Praze nevyplývá, že by uváděl, jakým způsobem má soud prvního stupně hodnotit provedené dokazování, neboť naopak zdůraznil, že pokud bude tento soud chtít důkazy provést, musí tak činit v souladu s § 2 odst. 5 tr. ř. Jestliže takový názor vyslovil, činil tak zcela v souladu s obsahem projednávané věci a se znalostí toho, co již bylo v předešlých fázích tohoto trestního řízení učiněno s tím, že poukázal i na neopodstatněnost dalších průtahů v řízení, jehož přílišné délky si byl již stížnostní soud vědom (takový postup byl v souladu s právem obviněného na projednání věci v přiměřené lhůtě vysloveným v mnoha rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva i v nálezech Ústavního soudu, ze kterých lze zmínit např. nález Ústavního soudu ze dne 8. 2. 2010, sp. zn. I. ÚS 1305/2009). Stížnostní soud v uvedeném rozhodnutí nedal soudu prvního stupně ani závazný pokyn ohledně právní kvalifikace, ale pouze se zřetelem a v návaznosti na skutečnosti, které uvedl s odkazem na vyslovení zásad vymezených v § 220 odst. 3 tr. ř. (nejen v tomto usnesení, ale i v předchozích svých vydaných rozhodnutích výše citovaných), soudu prvního stupně možný postup naznačil slovy „že by přicházelo do úvahy…“, což je slovní spojení, kterým se naznačuje, že je nutné zkoumanou otázku zvažovat. K tomu, aby soud prvního stupně posuzoval možnost právní kvalifikace podle § 248 tr. zák., jak tímto svým názorem vyjádřil, mimo jiné i uvedl, že se „domnívá, že by rozsah provedeného dokazování postačoval, avšak s tím, že nevylučuje, aby soud prvního stupně dokazování doplnil“, jak již bylo rozvedeno výše. Tedy ani v tomto směru Nejvyšší soud nezjistil, že by se jednalo o nespravedlivé a striktní určování toho, jak má v dalším

řízení soud prvního stupně postupovat. Proto ani v tomto ohledu není přiléhavý ani vhodný odkaz na nálezy Ústavního soudu ve věcech pod sp. zn. IV. ÚS 343/2004 (věc, v níž byl vytýkán nesprávný postup v případě odmítavého rozhodnutí Nejvyššího soudu se zřetelem na jeho úvahy o možné jiné právní kvalifikaci) a IV. ÚS 826/2007 (věc, kde při změně právní kvalifikace nebyla obviněnému dána možnost uplatnit právo na obhajobu).

Dále byla podjatost jmenovaných soudců vyvozována z okolností, za nichž soud prvního stupně a státní zástupce realizovali své úlohy v řízení před soudem prvního stupně, kdy dovolatel v této souvislosti zdůrazňoval i porušení zásady rovnosti stran vyjádřené zejména v nálezu Ústavního soudu ze dne 14. 5. 2008, sp. zn. II. ÚS 2014/2007, spočívající v názoru, že odsouzení pachatele je v souladu s čl. 80 Ústavy primárně věcí státního zastupitelství, které nese odpovědnost za to, aby soudu předložená trestní věc byla podložena procesně použitelnými důkazy potřebnými k rozhodnutí o vině a trestu v souladu s podanou obžalobou, a že se soudy nesmějí stavět do pozice pomocníka veřejné žaloby usilující o odsouzení pachatele, a podle kterého ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. je nutné vykládat s ohledem na další ústavní principy tak, že soud je povinen doplňovat dokazování v rozsahu potřebném pro spravedlivé rozhodnutí, které nemusí být nutně odsuzující.

Nejvyšší soud ve vztahu k tomuto nálezu a v něm vyjádřenému názoru považuje za nutné zdůraznit, že je potřeba jej vykládat v celém jeho smyslu a kontextu a nelze z něj vyplývající teze paušalizovat, ani z něj dovozovat, že soud po podání obžaloby nemůže sám provádět důkazy, které považuje za vhodné, anebo sám změnit skutkový stav věci pro provedení potřebného dokazování, které vychází z procesu založeného na všech rozhodných principech, a poté rozhodnout o vině či nevině obviněného. Naopak přímo tento nález uvedenou úlohu nalézacího soudu podtrhuje právě tím, že uvádí, „že soud je povinen dokazování doplňovat v potřebném rozsahu spravedlivého rozhodnutí“. V dovětku tento nález roli nalézacího soudu akcentuje tím, že činnost soudu nemusí směřovat výhradně k odsuzujícímu rozhodnutí, což vyjadřuje slovy „takové rozhodnutí nemusí být nutně odsuzující“. Tímto nálezem Ústavní soud zdůraznil, že soud má plnit své zákonem vymezené pravomoci (např. § 2 odst. 5, 6, § 89, § 220 tr ř. a další), avšak nemá se stavět do pozice „pomocníka žaloby“ a usilovat, aby byl pachatel za každou cenu odsouzen zejména tehdy, když na podkladě obžaloby nebyl dostatek použitelných důkazů potřebných k rozhodnutí o vině. Obdobně jsou tyto názory vyjádřeny i v dalších dovoláními zmiňovaných rozhodnutích a nálezech Ústavního soudu (nálezy sp. zn. II. ÚS 336/2006, IV. ÚS 826/2007, IV. ÚS 343/2004, Pl ÚS 15/2001, které však ne zcela odpovídají řešenému problému, ale týkají se jiných otázek), v nichž je též zásadně rozvedena problematika týkající se rovnosti stran a rozvržení jejích rolí v rámci fair procesu v trestním řízení.

Ve smyslu uvedených zásad je nutné v projednávané věci posuzovat činnost a postupy soudů obou stupňů, zda s ohledem na vyjádřené výhrady obviněného se senát odvolacího soudu, jehož podjatost je zde namítána, zpronevěřil těmto základním postulátům a projevil svou osobní zaujatost či porušil nestrannost v tom, že by přehlížel (jak vytýká dovolatel) v řízení před soudem prvního stupně závažné porušení rovnosti stran, a tím vzbudil pochybnosti o své nestrannosti ve smyslu § 30 odst. 1 tr. ř.

Především je potřeba zmínit, že nestranností soudů se rozumí absence předsudku nebo předpojatosti, tedy rozhodování bez zájmu na výsledku při neexistenci konkrétních skutečností zpochybňujících spravedlivé rozhodnutí.

Nejvyšší soud na základě těchto zásad a podle obsahu spisu a odůvodnění rozhodnutí postupně vydaných Vrchním soudem v Praze v reakci na jednotlivá uvedená rozhodnutí soudu prvního stupně dospěl k závěru, že uvedenou námitku nelze považovat za důvodnou, neboť v postupu odvolacího soudu ani v jím vyslovených názorech nejsou patrné známky podjatosti. Naopak tento soud se znalostí obsahu spisu velmi podrobně a zodpovědně reagoval na nestandardní chování a přístupy soudu prvního stupně, který nectil pravidla ani pro postup podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. v pořadí

prvním usnesení ze dne 4. 12. 2007, kde pouze polemizoval s právními otázkami, přičemž žádné doplnění dokazování nenavrhoval, ani ustanovení § 221 odst. 1 tr. ř. v pořadí druhém a třetím vrácení věci k došetření (usnesení ze dne 12. 1. 2009 a ze dne 11. 12. 2009), a to v obou těchto případech již po provedeném dokazování v rozsáhlém hlavním líčení. V podrobnostech lze odkázat na argumentaci Vrchního soudu v Praze, kterou na podporu svých požadavků směřujících k tomu, aby soud prvního stupně věc meritorně rozhodl, vyjádřil ve svých rozhodnutích ze dne 30. 4. 2008, sp. zn. 9 To 13/2008, ze dne 17. 6. 2009, sp. zn. 9 To 29/2009, a ze dne 29. 7. 2010, sp. zn. 9 To 36/2010.

Uváží-li se všechna zjištění a poznatky, které plynou z jednotlivých fází řízení před soudem, je nutné podotknout, že při posuzování nestrannosti soudního rozhodování to byl právě Vrchní soud v Praze, který k věci přistupoval s profesionálním nadhledem a se snahou objektivně a s odkazem na konkrétní procesní ustanovení [§ 2 odst. 5, 6 tr. ř., § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř., § 220 odst. 1 tr. ř., § 221 tr. ř. a další] a v souladu s nimi vyložit, v čem se soud prvního stupně mýlí a jak má dále postupovat. Naopak to byl předseda senátu nalézacího soudu, jak vyplývá z obsahu spisu, jenž vedl polemiky a diskuse se státní zástupkyní zaměřené na zásadní otázky spojené s jeho názory na vadnost vymezení skutku a jeho právní kvalifikaci, a takto se projevoval v průběhu hlavního líčení, kde je role soudu jako soudu prvního stupně, který má konat řízení a rozhodnout o podané obžalobě, přesně zákonem vymezená v § 180 až 231 tr. ř., a to při využití všech dalších ustanovení, z nichž činnost tohoto soudu rovněž vychází. Především jeho úkolem podle § 180 a násl. tr. ř. bylo v trestním řízení vydat spravedlivé meritorní rozhodnutí tak, aby byla dodržena všechna základní pravidla stanovená obecnými zásadami pro vedení fair procesu (čl. 6 Evropské úmluvy o lidských právech a v čl. 36, 37, 38 Listiny základních práv a svobod) s přesně vymezenými povinnostmi v rámci dokazování (srov. § 2, § 89, § 188, § 220, § 221 a jiné). Z žádných těchto právních norem a jimi stanovených pravidel a postupů nevyplývá oprávnění soudu prvního stupně, aby o postavení či roli své nebo na procesu zúčastněných stran v rámci probíhajícího dokazování jakkoli diskutoval se stranami či o nich polemizoval, tzn. např., aby vedl dialog se státním zástupcem o tom, jaký je jeho názor na podanou obžalobu či uplatněnou uvedenou právní kvalifikaci. Trestní řád přesně určuje, jak se má soud zachovat v případech, kdy zjistí nedostatky, a dává soudu dostatečnou možnost v rámci jeho rozhodovací pravomoci zvolit takový postup, který považuje za daných okolností za nejvhodnější. Podstata činnosti soudu spočívá v provádění důkazů a v rozhodnutí. Čím je dokazování soustředěnější a dostatečně účinně a rychle provedené, tím je větší záruka spravedlivého rozhodnutí soudu. Pokud existují nejasnosti o správnosti použité právní kvalifikace v podané obžalobě, je při zachování totožnosti skutku ve smyslu § 220 odst. 1, 3 tr. ř. dána možnost použít právní kvalifikaci jinou, neboť soud není vázán právním posouzením skutku uvedeným v obžalobě. Jestliže však soud prvního stupně není v rámci těchto zásad důsledný a vede osobní dialog se stranami, může takový jeho postoj založit pochybnost o jeho schopnosti věc spravedlivě a korektně rozsoudit. Z těchto důvodů soud o konkrétních, byť sporných otázkách, o nichž má ve výsledku rozhodnout (např. ohledně právní kvalifikace či rozsahu prováděného dokazování), nemůže vést v průbu hlavního líčení diskuze či rozpravy se stranami ani jinak před vlastním rozhodnutím vyjadřovat své názory, neboť již těmito postoji vyjádřenými jinak než ve vlastním rozhodnutí, k němuž jeho činnost směřuje, může své následné rozhodnutí zpochybnit. K takovým výhradám v projednávané věci vůči soudu prvního stupně ze strany odvolatelů nedošlo, ale i přesto nelze tyto nestandardní postupy považovat za vhodné, jak správně ve svých rozhodnutích konstatoval i odvolací soud.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší soud zcela přisvědčil správnosti závěrů Vrchního soudu v Praze, jehož rozhodnutí v jednotlivých etapách celého procesu v této trestní věci považoval za zcela správná, nestranná a vyjadřující snahu po co největší možné soustředěnosti a urychlenosti řízení, o čemž svědčí i to, že v rámci odvolacího řízení před vydáním nyní dovoláním napadeného rozsudku sám ve věci doplnil dokazování a zcela nově o skutku při změněných skutkových okolnostech v duchu svých předchozích pokynů, jež uděloval soudu prvního stupně, o vině obviněných rozhodl způsobem, který nevzbuzuje jakékoliv pochybnosti, jak bude uvedeno dále.

V souladu s takto rozvedenými úvahami Nejvyšší soud odmítl námitku obviněného R. K. o podjatosti jmenovaných soudců odvolacího senátu Vrchního soudu v Praze, neboť ji považuje za zcela nedůvodnou.

Dovolání podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. lze podat, byla-li porušena ustanovení o přítomnosti obviněného v hlavním líčení nebo ve veřejném zasedání. Prostřednictvím tohoto důvodu proto lze namítat, že hlavní líčení nebo veřejné zasedání bylo konáno bez přítomnosti obviněného v rozporu se zákonem, ač měla být jeho přítomnost umožněna nebo zajištěna. Uvedený důvod dopadá na situace, kdy postupem soudu bylo kráceno právo obviněného na spravedlivý proces zakotvené v čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a ve smyslu čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, tzn., že zkrácení práv obviněného spočívá v tom, aby jeho věc byla projednána v jeho přítomnosti a mohl se tak vyjádřit ke všem prováděným důkazům. Jde tak především o případy, kdy nastane rozpor mezi tím, jak byl obviněný předvolán k hlavnímu líčení nebo veřejnému zasedání a tím, z jakých důvodů se těchto jednání soudu neúčastnil, a to převážně proto, že soudy nedodržely podmínky stanovené pro jejich konání v nepřítomnosti obviněného, pokud jde o hlavní líčení zejména v ustanovení § 202 odst. 2 až 5 tr. ř. a u veřejného zasedání hlavně v § 234 tr. ř., ale i v dalších ustanovení (např. § 204, § 263. apod.).

Za okolnost, která může založit důvod pro porušení zákonem stanovených zásad pro konání hlavního líčení nebo veřejného zasedání bez přítomnosti obviněného ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst.1 písm. d) tr. ř. může být považována situace, kdy je konáno řízení proti uprchlému podle § 302 a násl. tr. ř., avšak jen tehdy pokud je takové řízení provedeno v rozporu s podmínkami, které pro ně zákon stanoví, což může nastat např. když nebyla respektována hlediska, za nichž lze řízení proti uprchlému podle § 302 a násl. tr. ř. vést, anebo pokud soud neučinil rozhodnutí o vedení takového řízení podle § 305 tr. ř. (srov. např. rozhodnutí č. 57/2005-II. nebo č. 28/2007 Sb. rozh. tr.). Pokud však jsou zákonem stanovená pravidla pro konání řízení proti uprchlému dodržena, nejde o porušení pravidel spravedlivého procesu, jak je v zdůrazněno, protože i právo na obhajobu jako významný a neopomenutelný princip spravedlivého procesu nelze vykládat tak, aby jeho prostřednictvím mohlo být zmařeno legitimní úsilí státu nalézat spravedlnost ve věcech trestních právě tím, že se mu pachatel trestného jednání vyhýbá pobytem v cizině, který si zvolil, ač ví o probíhajícím trestním řízení (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 4. 2006, sp. zn. IV. 590/2003).

Proto je v případě námitky uplatněné s odkazem na uvedený dovolací důvod v situaci, kdy bylo konáno řízení proti uprchlému a takové důvody nepominuly a bylo postupováno ve smyslu § 306a tr. ř., vždy nutné nejprve zkoumat, zda byly splněny podmínky zákonem stanovené pro řízení proti uprchlému podle § 302 až 306 tr. ř.

Tak tomu je i v projednávané věci, v níž obviněný R. K. tvrdí, že proti němu bylo vedeno řízení jako proti uprchlému v rozporu s uvedenými ustanoveními, neboť soudy nebraly ohled na to, že byl v J. r. vzat do vydávací vazby, čímž byla omezena jeho osobní svoboda. Nemohl se svobodně rozhodovat o svém pobytu, byť v jiném státě, a proto nelze dovodit, že se takovým pobytem v cizině vyhýbá trestnímu řízení vedenému českými orgány činnými v trestním řízení. Nebylo tudíž proti němu po tuto dobu možné konat ani řízení proti uprchlému podle § 302 a násl. tr. ř., a jestliže takto orgány činné v trestním řízení i přes absenci zákonných podmínek postupovaly a řízení proti obviněnému vedly jako proti uprchlému, jedná se o závažnou procesní vadu.

K takto zmíněné námitce je potřeba uvést, že obviněný R. K. ji uplatňoval opakovaně před soudy nižších stupňů a naposledy se jí zabýval v nyní přezkoumávaném rozsudku odvolací soud na stranách 24 až 26, kde ohledně této skutečnosti podal stručnou rekapitulaci postupu orgánů činných v trestním řízení. Jen pro úplnost lze připomenout, že trestní řízení proti obviněnému R. K. bylo v projednávané trestní věci zahájeno usnesením Policie České republiky ze dne 20. 8. 2003, sp. zn. ČTS:OKFK-514/7-2002 (obviněnému Ing. R. K. bylo toto usnesení doručeno dne 4. 9. 2003 – č. l. 74

až 78 spisu). Protože však obviněný v jiné trestní věci při realizaci domovní prohlídky uprchl, vydala v této nyní projednávané trestní věci státní zástupkyně Vrchního státního zastupitelství v Praze dne 4. 10. 2005 pod sp. zn. 2 VZV 1/2003, opatření o tom, že se za podmínek § 302 a násl. tr. ř. vede řízení proti uprchlému (č. l. 4926 až 4928), zejména proto, že obviněný uprchl poté, co proti němu bylo zahájeno několik trestních stíhání a byl zadržen pro další trestnou činnost. Od svého útěku s celou rodinou se obviněný R. K., který se prokazoval falešným cestovním pasem, skrýval a posléze byl zadržen (dne 21. 4. 2007) v J. r., kde se zdržuje i nyní a kde ze všech jeho konání a postojů je zřejmé, že nemá v úmyslu se do České republiky vrátit; naopak činí právní kroky směřující k tomu, aby do České republiky vydán nebyl.

Soud prvního stupně se otázkou řízení proti uprchlému poprvé zabýval v rámci neveřejného zasedání konaného po podání obžaloby dne 4. 12. 2007, jehož výsledkem bylo usnesení č. j. 40 T 6/2007-6304, a tato otázka byla i jedním z důvodů, z nichž byla tato trestní věc podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. vrácena státní zástupkyni k došetření. Vrchní soud v Praze, který dne 30. 4. 2008 pod sp. zn. 9 To 13/2008 rozhodoval o stížnosti státní zástupkyně podané proti uvedenému usnesení Městského soudu v Praze, na stranách 9 až 10 svého usnesení (č. l. 6482 až 6483) vysvětlil, z jakých důvodů neshledává porušení ustanovení § 302 tr. ř. a proč podle § 149 odst. 1 tr. ř. usnesení soudu prvního stupně zrušil a přikázal mu, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Vzhledem k tomu, že obviněný stejnou námitku uplatnil i v rámci odvolacího řízení, odvolací soud se jí zabýval a poukázal v přezkoumávaném rozsudku kromě jiného na snahy České republiky o vydání obviněného R. K. k trestnímu stíhání, a to zejména na čtyři mezinárodní zatýkací rozkazy, které byly vydány. Ke stavu vydávacího řízení odvolací soud zjistil, že v lednu 2006 byla příslušným seychelským orgánům doručena žádost České republiky. Dne 23. 4. 2007 bylo Ministerstvo spravedlnosti informováno Národní centrálou Interpolu, že obviněný byl dne 21. 4. 2007 zatčen v J. r. a od tohoto dne do 31. 5. 2007 a od 13. 6. do 6. 7. 2007 byl omezen na osobní svobodě vazbou. Dne 6. 7. 2007 byl na svou žádost propuštěn z vazby za současného přijetí různých opatření, mimo jiné i zákazu opustit provincii G. bez souhlasu soudu. Významné pro posuzovanou otázku je prohlášení obviněného z října 2007 adresované Obvodnímu soudu v Kempton Park v Johannesburku, ve kterém shrnuje argumenty a navrhuje, aby žádost o jeho vydání do České republiky byla zamítnuta, a že soudce Magistrátního soudu v Kempton Parku dne 1. 2. 2008 nepravomocně tuto žádost o vydání zamítl. Nadřízený soud však věc vrátil k novému projednání Magistrátnímu soudu v Kempton Parku, protože věc musí být projednána a rozhodnuta jiným soudcem. Nejvyšší odvolací soud Jihoafrické republiky dne 23. 1. 2012 zamítl žádost obviněného R. K. o umožnění podat odvolání proti rozhodnutí Vrchního soudu Jižního Gautengu. Je tedy zřejmé, že odvolací soud si pro své rozhodnutí o tom, že nelze námitce obviněného R. K. vyhovět, opatřil potřebné podklady a zvažoval všechny rozhodné skutečnosti.

Nejvyšší soud stávající situaci rovněž aktuálně posuzoval a ze zprávy Ministerstva spravedlnosti České republiky ze dne 15. 4. 2013 shledal okolnosti shodné s těmi, z nichž vycházel i odvolací soud, a proto jen opakuje, že obviněný skutečně vykonával v J. r. pro účely extradičního řízení vazbu v době od 21. 4. do 4. 6. 2007 a od 13. 6. 2007 do 6. 7. 2007. V obou případech byl propuštěn na svou žádost, naposledy na kauci ve výši v přepočtu asi 3.000.000,- Kč za současného uložení dalších opatření, která byla průběžně k žádosti obviněného zmírňována. Obviněný rovněž navrhoval, aby soudy Jihoafrické republiky zamítly žádosti České republiky o jeho vydání. Jak již odvolací soud zjistil, toto řízení probíhalo s velkými problémy, jež není nutné opakovat, významné však jsou konkrétní aktivity a postupy obviněného, který, když bylo rozhodnutí o nepřípustnosti vydání jmenovaného do České republiky zrušeno, podával opakovaně opravné prostředky, jimiž se domáhal toho, aby k jeho vydání pro český stát nedošlo (dne 31. 8. 2011 byl jeho opravný prostředek zamítnut, s čímž se obviněný nespokojil a podal mimořádný opravný prostředek k Nejvyššímu odvolacímu soudu Jihoafrické republiky, jemuž nebylo vyhověno a byl zamítnut dne 23. 1. 2012).

Rovněž je významné i to, že obviněný nejméně od roku 2007 žádá v J. r. o udělení azylu, avšak stále je aktuální i otázka extradičního řízení, od něhož Česká republika neustoupila a Ministerstvo spravedlnosti stále provádí další kroky k tomu, aby byl obviněný R. K. do České republiky vydán.

Uváží-li se na základě všech těchto skutečností podmínky, za kterých lze podle § 302 tr. ř. konat řízení proti uprchlému, tzn. proti tomu, kdo se vyhýbá trestnímu řízení pobytem v cizině nebo tím, že se skrývá, je zřejmé, že obviněný R. K. ode dne 4. 10. 2005, kdy se vede proti němu v této věci řízení proti uprchlému, se záměrně vyhýbá trestnímu řízení svým dlouhodobým pobytem v cizině a nejenže se odmítá dobrovolně vrátit, ale činí veškeré kroky k tomu, aby eventuálnímu návratu na základě donucovacích prostředků státu, tj. naším státem vyvolaného extradičního řízení, zabránil.

Ze všech těchto důvodů není pochyb o tom, že odvolací soud nepochybil, jestliže po seznámení se s veškerými dostupnými podklady uzavřel, že obviněný R. K. byl v době konání celého dosavadního řízení vedeného v této věci při splnění podmínek § 302 tr. ř. uprchlou osobou. Důvodem jeho pobytu v cizině byla i tehdy jeho snaha vyhnout se projednání této jeho trestní věci, ale i v dalších řízeních, v nichž soudy dospěly ke shodným závěrům (k tomu srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2010, sp. zn. 6 Tdo 1104/2009, a ze dne 4. 11. 2009, sp. zn. 3 Tdo 1140/2009, kde byly zkoumány obdobné otázky).

Nejvyšší soud ze všech uvedených důvodů shledal, že byly správně posouzeny podmínky pro vedení řízení proti uprchlému ve smyslu § 302 tr. ř., neboť je podstatné, že obviněný pobývá v cizím státě právě proto, aby nemusel stanout před nezávislým soudem, což znamená, že se odmítá podrobit legitimnímu zájmu státu na jeho trestním stíhání (srov. usnesení Ústavního soudu sp. zn. 20. 4. 2004, sp. zn. II. ÚS 517/2003).

Jestliže za těchto skutečností je obviněný v cizím státě vzat na základě požadavku domovského státu na vydání takového pachatele do vydávací vazby a je v cizím státě omezen na osobní svobodě, jsou stále splněny podmínky § 302 tr. ř. pro konání řízení proti uprchlému, protože i za takové situace se obviněný vyhýbá trestnímu stíhání v domovském státě. Jde tedy o zcela odlišnou skutečnost, než když je osobní svoboda osoby trestně stíhané omezena vězením v cizině, v níž obviněný pobýval nikoli proto, aby se vyhýbal trestnímu stíhání, ale přebýval v ní ze zcela jiných důvodů. V nyní projednávané věci se tedy nejedná o situaci ve smyslu rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. 6. 2000, sp. zn. 5 Tz 79/2000.

Namítá-li proto obviněný R. K. v podaném dovolání, že mu byla znemožněna osobní účast při veřejném zasedání (aniž by přitom výslovně specifikoval, které z veřejných zasedání v této věci konaných má konkrétně na mysli), čímž bylo porušeno právo na spravedlivý proces, nelze této jeho výhradě přisvědčit. Pokud se obviněný stále vědomě a chtěně pobytem v J. r. vyhýbá trestnímu stíhání v České republice a navíc i faktickému vydání na základě extradičního řízení, pak za těchto okolností ani případná jiná omezení osobní svobody obviněného v cizině, byť by neměla spojitost s extradičním řízením, ale došlo k nim v souvislosti s jeho protizákonnou činností na území tohoto cizího státu, by nemohla na statusu obviněného coby uprchlého cokoli změnit, jestliže by obviněný i v takovém případě své vydání do domovského státu odmítal, jak tomu doposud stále je. Pokud tedy obviněný v dovolání k tomuto dovolacímu důvodu zmiňuje, a to pouze lakonicky, že „dle informací z médií byl v květnu 2012 držen v JAR ve vazbě“, přesto, že tuto informaci nelze ověřit, lze spolehlivě a jednoznačně uzavřít, že ani tato skutečnost, zakládala-li by se na pravdě, by nemohla nic změnit na správnosti závěru o nutnosti vést proti obviněnému řízení jako proti uprchlému.

Pokud obviněný vytýkal nesprávnost řízení proti uprchlému proto, že orgány činné v trestním řízení ani soud po podání obžaloby nedodržely podmínky § 305 tr. ř., je třeba uvést, že podle citovaného ustanovení o konání řízení proti uprchlému po podání obžaloby rozhoduje soud na návrh státního zástupce nebo i bez takového návrhu, přičemž návrh může státní zástupce učinit už v obžalobě. Z

dikce tohoto ustanovení plyne, že se musí vždy rozhodnout, tedy i v případě, v němž bylo konáno již přípravné řízení proti uprchlému a podmínky pro jeho konání trvají i v řízení před soudem, přičemž se tak děje vždy samostatným usnesením. Bez rozhodnutí podle § 305 tr. ř. nelze řízení proti uprchlému před soudem provést, tedy zejména nelze konat hlavní líčení a veřejné zasedání v nepřítomnosti obviněného jen s ohledem na to, že jde o tento způsob řízení (srov. rozhodnutí č. 57/2005 Sb. rozh. tr.). Podle § 303 odst. 2 tr. ř. platí, že vyvstal-li důvod pro konání řízení proti uprchlému až po doručení usnesení o zahájení trestního stíhání obviněnému do podání obžaloby, státní zástupce o tom učiní záznam, ve kterém uvede, od kterého dne je proti obviněnému konáno řízení proti uprchlému; záznam se doručí obhájci.

Podle obsahu spisu v projednávané věci důvod pro řízení proti uprchlému obviněnému R. K. vyvstal již v přípravném řízení poté, co již bylo proti němu 20. 8. 2003 zahájeno trestní stíhání (viz usnesení o zahájení trestního stíhání na čl. 74 až 78 spisu). S ohledem na výše konstatovaná rozhodnutí ve smyslu § 303 odst. 2 a § 305 tr. ř. byla i obžaloba na obviněného R. K. podaná ve smyslu § 302 tr. ř. a v jejím odůvodnění bylo vysvětleno (č. l. 6218 až 6219), z jakých důvodů toto zvláštní řízení je nutné konat v rámci řízení před soudem. Otázka splnění podmínek podle § 302 tr. ř. byla mimo jiné i důvodem postupu soudu prvního stupně podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. (viz shora). Za stavu, kdy Městský soud v Praze následně konal dne 3. 11. 2008 první hlavní líčení ve věci, vyhlásil i usnesení podle § 305 tr. ř. (č. l. 6580 až 6581). Toto rozhodnutí soud prvního stupně odůvodnil a uvedl v něm i poučení. Vrchní soud v Praze, který rozhodoval ve veřejném zasedání o odvolání obviněného R. K., dne 28. 5. 2012 rovněž vyhlásil usnesení, že se bude toto řízení konat za podmínek § 302 tr. ř. (viz č. l. 8485). V odůvodnění svého rozsudku se touto otázkou zabýval na straně 24 až 26, jak je výše uvedeno.

Na základě všech těchto zjištění a skutečností Nejvyšší soud shledal, že orgány přípravného řízení ani soudy v jednotlivých instancích neporušily postupy předepsané ustanovením § 303 tr. ř. ani § 305 tr. ř. a dodržely všechna zákonná pravidla pro to, aby mohly ohledně obviněného R. K. vést řízení proti uprchlému za podmínek § 302 tr. ř., které byly z důvodů již výše uvedených nepochybně splněny.

Při tomto zjištění nebyla porušena ustanovení o přítomnosti obviněného v hlavním líčení nebo ve veřejném zasedání, a proto není naplněn důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. a dovolání obviněného je i v této části neopodstatněné.

Další námitky obviněného R. K. směřující proti rozsudku odvolacího soudu a jím použité právní kvalifikaci organizátorství zvlášť závažného zločinu zpronevěry podle § 24 odst. 1 písm. a), § 206 odst. 1, 5 tr. zákoníku jsou v souladu s jím označeným dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., který lze uplatnit, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Z této právní úpravy plyne, že ve vztahu ke zjištěnému skutku je možné dovoláním vytýkat výlučně vady právní, tedy to, že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoli o trestný čin nejde nebo jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným. Nelze za naplnění uvedeného důvodu považovat takové výhrady obviněného, v nichž jsou tvrzeny pochybnosti o správnosti skutkových zjištění ani jiné procesní vady, neboť takové výhrady nemají povahu právních nedostatků.

S ohledem na tuto zásadu je nutné posuzovat i výhrady obviněného R. K. o nesplnění zákonných náležitostí usnesení o zahájení trestního stíhání a nedostatečném vymezení stíhaných skutků v tomto usnesení, event. o tom, že nebyly respektovány názory vyslovené v rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2006, sp. zn. 4 Tz 98/2006, ve věci obviněného M. R. Jak je z obsahu těchto námitek patrné, týkají se skutečností vymezených zejména v procesním ustanovení § 160 odst. 1 věta druhá

tr. ř. o náležitostech usnesení o zahájení trestního stíhání, a protože se nejedná o hmotněprávní problematiku, zákonem vymezené podmínky § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. na ně nedopadají. Jestliže se však od zákonnosti počátku zahájení trestního stíhání odvíjí správnost všech dalších skutečností rozhodných pro posouzení viny, Nejvyšší soud nad rámec uvedeného považuje za nutné stručně uvést, že vytýkanými nedostatky usnesení o zahájení trestního stíhání netrpí, neboť bylo vydáno v souladu s ustanovením § 160 odst. 1 věta druhá tr. ř., tedy zejména, že výrok usnesení obsahuje popis skutku, ze kterého je obviněný R. K. obviněn, aby nemohl být zaměněn s jiným, i zákonné označení trestného činu, který je v tomto skutku spatřován. K tomu je potřeba zdůraznit, že odvolací soud na obdobnou námitku obviněného R. K. reagoval v napadeném rozhodnutí na straně 26, kde vysvětlil, že není důvodná, a uvedl, z jakých okolností tento závěr dovozuje, a to i s ohledem na závěry, které učinil jako stížnostní soud ve svém rozhodnutí ze dne 30. 4. 2008, sp. zn. 9 To 13/2008, v němž přezkoumával výhradu stejného obsahu shledávanou městským soudem jako důvod pro vrácení věci státnímu zástupci k došetření (srov. č. l. 6484 spisu). Výklad, který zde odvolací soud zaujal, plně koresponduje i s tím, že jsou v předmětném usnesení popsány okolnosti skutku rozhodné pro jeho prosouzení z hlediska všech znaků skutkové podstaty trestného činu, který v něm byl v uvedeném stádiu trestního řízení shledáván, a jsou v něm obsaženy i okolnosti důležité pro určení subjektivní stránky tohoto trestného činu (srov. přiměřeně rozhodnutí č. 6/2008 Sb. rozh. tr.).

Nejvyšší soud k tomu jen dodává, že ve výroku obsaženém v usnesení o zahájení trestního stíhání Útvarem pro odhalování korupce a závažné hospodářské trestné činnosti Služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky ze dne 20. 8. 2003, sp. zn. ČTS:OKFK-514/7-2002 (obviněnému R. K. doručeném dne 4. 9. 2003 – č. l. 74 až 78 spisu), jsou uvedeny veškeré potřebné náležitosti, jež vyžaduje § 160 odst. 1 tr. ř. K tomu je navíc nutné dodat, že s ohledem na důkazní situaci v době zahajování trestního stíhání není možno požadovat po orgánech činných v trestním řízení zcela vyčerpávající popis skutku, jakého se domáhá stěžovatel. Formulace skutku, který objekt trestného činu, kým a za jakých okolností měl být popsaným jednáním zasažen, je proto dostatečná (srov. nález Ústavního soudu ze dne 4. 10. 2006, sp. zn. II. ÚS 369/2005). Skutek je ve výroku usnesení policejního orgánu popsán tak, že vyjadřuje skutkové okolnosti naplňující všechny znaky skutkové podstaty stíhaného trestného činu, pro který bylo v době zahájení trestní řízení vedeno proti obviněnému R. K.

Pokud se obviněný R. K. po převážnou část řízení vedeného před soudem domáhal obdobného postupu, jaký zaujal Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 13. 9. 2006, sp. zn. 4 Tz 98/2006, vydaného v téže trestní věci, avšak ohledně v ní též stíhaného M. R., odvolací soud již opakovaně zcela správně uvedl, že jde o individuální posouzení konkrétních skutečností majících v předmětné věci vztah výlučně k popisu skutku a jeho nedostatků dotýkajících se pouze této jiné stíhané osoby (M. R.) a nelze je paušalizovat pro všechny další obviněné, byť rovněž stíhané v téže věci. S tímto názorem se s ohledem na obsah předmětného rozhodnutí ztotožnil i Nejvyšší soud.

Ze všech těchto byť jen stručně rozvedených skutečností Nejvyšší soud shledal, že obviněným R. K. opakovaně vytýkané vady v přípravném řízení nebyly zjištěny, a tudíž ani další řízení nebylo vedeno v rozporu se zásadami spravedlivého procesu, a proto bylo možné dále zkoumat správnost uplatněné právní kvalifikace, u níž je Nejvyšší soud v rámci svého přezkumu povinen vycházet ze skutkového zjištění soudu prvního, event. druhého stupně, a teprve v návaznosti na tento skutkový stav zvažuje hmotně právní posouzení, přičemž skutkové zjištění učiněná soudem prvního nebo druhého stupně nemůže změnit, a to jak na základě případného doplňování dokazování, tak ani v závislosti na jiném hodnocení v předcházejícím řízení provedených důkazů (srov. přiměřeně usnesení Ústavního soudu např. ve věcech sp. zn. I. ÚS 412/02, III. ÚS 732/02, II. ÚS 760/02, III. ÚS 282/03, IV. ÚS 449/03).

Se zřetelem na podmínky této zásady Nejvyšší soud neshledal extrémní nesoulad mezi skutkovými zjištěními a právním posouzením činu, když tento ani dovolatelem nebyl namítán, pro své právní závěry vycházel ze skutkových zjištění, jež učinil odvolací soud v napadeném rozsudku, jak jsou v

úvodní pasáži tohoto usnesení uvedena, která v zásadě spočívala zjednodušeně v tom, že obviněný R. K. v první polovině roku 2002 vymyslel plán na ovládnutí společnosti Technology a na to, jak se zmocnit jejích finančních prostředků na jejích bankovních účtech. Záměrem bylo jejich vyvedení prostřednictvím dalších ovládaných obchodních společností s využitím předstíraného nákupu předmětů leasingu společností Technology. Celý postup, jak k tomu došlo, vycházel z naplánovaných konkrétních kroků uskutečňovaných ve spojení s M. R. a obviněnými P. S., M. K., M. K. a zemřelým J. K. Tyto osoby měly na základě pokynů a instrukcí obviněného R. K. provádět jednotlivé aktivity směřující k naplnění sledovaného záměru, který probíhal v několika etapách založených nejprve na nákupu většiny akcií společnosti Technology a následném faktickém ovládnutí této společnosti a dosazením do jejího představenstva obviněného P. S., jehož prostřednictvím v součinnosti s M. R. svými pokyny a instrukcemi obviněný R. K. řídil vyvádění finančních prostředků z bankovních účtů společnosti Technology. Jejich odtok zajišťoval obviněný P. S., který v postavení jediného člena představenstva společnosti Technology v rozporu s povinností řádně spravovat majetek této společnosti vyvedl v průběhu měsíců července až listopadu roku 2002 volné disponibilní finanční prostředky společnosti Technology z její dispozice, a to předstíranými nákupy předmětů leasingu společností Technology od společnosti Comodity, za níž vystupovala jako jednatel blíže neztotožněná osoba pod jménem J. L., a od společnosti ORIX a jejího jednatele M. K., aniž by tyto společnosti ve skutečnosti vlastnily a disponovaly s těmito předměty, když i tyto společnosti byly jen pro tento účel formálně ustanoveny, aby mohly být průběžně v hotovosti vybírány z bankovních účtů těchto společností finanční prostředky, které na ně byly společností Technology zaslány. Obviněný P. S. tak vyvedl z bankovních účtů společnosti Technology na bankovní účty společnosti Comodity založené za tímto účelem v červnu 2002 finanční prostředky celkem v částce 74.988.166,- Kč, z níž bylo v hotovosti vybráno 50.508.000,- Kč a 506.624,68 EUR, bezhotovostně převedeno dne 23. 9. 2002 na neznámý účet do Union banky 48.743,- Kč a na účet Technology u České spořitelny, a. s. 6.664.360,- Kč a k datu 23. 9. 2009 tak činil zůstatek na účtech Comodity 5.796,40 Kč a 121,69 EUR. Dále prostřednictvím společnosti ORIX obviněný R. K. v součinnosti s dalšími spolupachateli zajistil, že obviněný P. S. nechal M. K. podepsat za společnost ORIX čtyři nevyplněné směnky a předávací protokoly k těmto neexistujícím předmětům leasingu, na základě těchto dokumentů obviněný P. S. poukázal z účtů společnosti Technology na uvedené účty společnosti ORIX formou devíti bezhotovostních bankovních převodů finanční prostředky v celkové výši 26.879.445,- Kč, ze kterých vybral obviněný M. K. v hotovosti celkovou částku 14.614.000,- Kč a 206.400,- EUR a bezhotovostně převedl z účtu ORIX 4.400.000,- Kč a v hotovosti vybral 4.395.000,- Kč a dále bezhotovostně převedl z účtu ORIX na účet Technology částku 5.900.000,- Kč, takže zůstatek na účtech ORIX činil k 6. 1. 2003 částku 911,65 Kč a k 22. 11. 2002 částku 27,12 EUR. Obviněný P. S. dále nechal proplatit prostřednictvím tří šeků, které vlastnoručně podepsal, M. K. z účtu Technology 6.000.000,- Kč. Celkově tak obvinění R. K. a P. S. způsobili společnosti Technology škodu ve výši nejméně 107.867.611,- Kč.

Při těchto skutkových zjištěních se obviněný R. K. zásadně domáhá toho, že uvedený čin, který byl posouzen jako organizátorství [§ 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku], nemůže jím být takto spáchán ve vztahu ke zločinu zpronevěry podle § 206 odst. 1, 5 písm. a) tr. zákoníku, protože u tohoto základního zločinu nebyly naplněny všechny znaky jeho skutkové podstaty, a to proto, že v době, kdy byl čin uskutečněn, uvedený trestný čin podle § 248 tr. zák. nebylo možné spáchat na finančních prostředcích na bankovních účtech, neboť to vylučoval v té době v § 89 odst. 13 tr. zák. zastávaný výklad pojmu „věc“.

K takto uvedeným námitkám je potřeba nejprve uvést, že podle § 24 odst. 1 písm. a) až c) tr. zákoníku je účastníkem na dokonaném trestném činu nebo jeho pokusu organizátor, návodce nebo pomocník. Trestná činnost účastníka bezprostředně přispívá k tomu, aby došlo k naplnění znaků konkrétní skutkové podstaty trestného činu, přestože účastník sám tyto znaky nenaplňuje. Účastenství je v trestním zákoníku vybudováno na zásadě akcesority účastenství, což je v obecné

rovině závislost trestní odpovědnosti účastníka na trestní odpovědnosti hlavního pachatele. Hlavním trestným činem se míní trestný čin pachatele, ke kterému organizátorství, návod nebo pomoc směřovala.

Organizátorem je podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku ten, kdo spáchání trestného činu zosnoval nebo řídil. Za zosnování trestného činu je třeba považovat činnost spočívající nejen v iniciování dohody o spáchání trestného činu, ale i ve vymyšlení a vypracování plánu jeho spáchání, vyhledání osob, které by se na něm podílely, zajišťování jejich vzájemného styku, rozdělování úkolů jednotlivým osobám před spácháním trestné činnosti, zabezpečování utajené trestné činnosti i utajení jednotlivých osob podílejících se na trestné činnosti, zajišťování odbytu věcí získaných trestnou činností předem či v průběhu trestné činnosti apod. Řízení trestného činu jsou úkony spočívající v usměrňování všech osob na trestné činnosti se podílejících, vydávání konkrétních pokynů těmto osobám a vyžadování jejich splnění apod. Pro posouzení organizátorství je nerozhodné, do jaké míry si osoby, které jsou organizovány, uvědomují činnost organizátora. Organizátor je odpovědný za všechny činy, které zosnoval nebo řídil (srov. Šámal, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 347).

Jestliže odvolací soud použil v tzv. právní větě formulaci, že obviněný R. K. „zosnoval a řídil jiného“, neodpovídá toto slovní vyjádření sice doslovně § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, ale vyhovuje to shora uvedenému výkladu znak „řízení trestného činu“, který se vztahuje k osobám, a proto odvolací soud postupoval v zásadě v souladu s oběma znaky zákonem stanovenými u organizátorství, což navíc plně koresponduje s činností, kterou obviněný R. K. ve vztahu nejen k obviněnému P. S., ale ve vztahu k celému činu a okolnostem, za nichž byl spáchán, vyvíjel, takže výtkám obviněného uvedeným v tomto kontextu v dovolání nelze přisvědčit.

Organizátorství obviněného R. K. za splnění podmínek § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku směřovalo k tomu, aby byly v materializované podobě vyvedeny finanční prostředky ze společnosti Technology obviněným P. S., jehož čin byl posouzen jako zločin zpronevěry podle § 206 odst. 1, 5 písm. a) tr. zákoníku, jehož se dopustí ten, kdo si přisvojí cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která mu byla svěřena, a způsobí tak na cizím majetku škodu velkého rozsahu. Objektivní stránka spočívá v tom, že pachatel si přisvojí cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která mu byla svěřena, a způsobí škodu velkého rozsahu.

Obviněný R. K. vytýká, že o zpronevěru se u projednávaného činu nemůže jednat, a proti této právní kvalifikaci brojí tím, že nebyly naplněny všechny znaky její skutkové podstaty, zejména pojem „věci“.

K tomu Nejvyšší soud uvádí, že v daném případě je při zkoumání takto vymezeného pojmu věci nutné vycházet z podstaty trestného činu zpronevěry ve smyslu § 248 odst. 1 tr. zák., který předpokládá, že pachatel si přisvojí cizí věc, která mu byla svěřena, jestliže s touto věcí naloží v rozporu s účelem, k němuž mu byla dána do opatrování nebo do dispozice, a to způsobem, který maří základní účel svěření. Přisvojení je tedy takové nakládání pachatele s věcí, které má trvale vyloučit svěřitele z dispozice s věcí.

V projednávané věci jde o trestnou činnost, při níž byly zneužity obchodně právní vztahy, jež pachatelé pro splnění svých záměrů, tj. získání velké sumy finančních prostředků, zneužili. Prostředkem tohoto jejich cíle se stala společnost Technology, z jejíhož majetku pachatelé odčerpali podstatnou část finančních prostředků, jež jsou věcí, která byla obviněnému P. S., jakožto jedinému členu představenstva oprávněnému za společnost Technology jednat, svěřena (podle výpisu z obchodního rejstříku v době od 17. 7. 2002 do 5. 2. 2003). Akciová společnost Technology byla podle § 154 odst. 1 obch. zák. obchodní společností, jejíž základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií o určité jmenovité hodnotě a je založena na myšlence společného investování peněžních prostředků a jejich správy osobami zpravidla odlišnými od společníků. Statutárním orgánem akciové společnosti je

podle § 191 obch. zák. představenstvo, jež řídí činnost společnosti a jedná jejím jménem, rozhoduje o všech záležitostech společnosti, přičemž může být u akciové společnosti představováno i jedinou osobou.

Obviněný P. S. jako jediný člen představenstva byl v souladu s § 194 odst. 5 obch. zák. povinen vykonávat svou působnost s péčí řádného hospodáře, což vedle povinnosti loajality ukládá členovi představenstva vykonávat činnost, k níž se zavázal, v souladu se zájmy této společnosti, tedy jednat v zájmu akciové společnosti, tzn. nakládat s jejími finančními prostředky ku prospěchu této společnosti za účelem navyšování jejího zisku.

Jestliže obviněný P. S. na základě pokynů obviněného R. K. takto nepostupoval, ale podle vymezeného záměru a stanoveného plánu jednal v jednotlivých dílčích krocích tak, aby velkou část finančních prostředků patřících této společnosti z jejího majetku „vyvedl“, pak si je zcela v rozporu s tímto svěřením přisvojil, neboť konal úkony směřující k tomu, aby uvedená společnost nemohla s těmito prostředky disponovat.

Ve smyslu tohoto výkladu je proto zřejmé, že „svěřenou věcí“, již si obviněný P. S. v projednávané věci na základě organizátorství obviněného R. K. přisvojil, byly finanční prostředky společnosti Technology.

K výhradám obviněného R. K., že o zločin zpronevěry nemohlo jít, protože podle právní úpravy platné v době, kdy byl tento zločin spáchán, se pojem věci nevztahoval na finanční prostředky uložené na účtech, zaujal své stanovisko již odvolací soud. Nejvyšší soud pro úplnost při souhlasném stanovisku zdůrazňuje, že u zločinu zpronevěry podle § 206 odst. 1 tr. zákoníku, podle něhož byl nyní čin obviněného právně posouzen, je výklad pojmu věci vymezen v ustanovení § 134 odst. 1 tr. zákoníku tak, že „věc“ zahrnuje i peněžní prostředky na účtu, a proto je možno i peněžní prostředky vložené na účet zpronevěřit. Podle zásady, že jednání, které nebylo podle staré právní úpravy trestné, nelze zvažovat jako součást skutkové podstaty trestného činu podle nového zákona (srov. rozhodnutí č. 103/1953 Sb. rozh. tr.), není možné bez dalšího novou právní úpravu pojmu „věci“ vykládat ve smyslu této současné právní úpravy, ale je nutné vycházet z té, která byla platná v době, kdy byl čin spáchán.

Obvinění skutek výše popsaný spáchali v průběhu roku 2002, kdy se podle tehdy platného znění ustanovení § 248 odst. 1, odst. 4 tr. zák. trestného činu zpronevěry dopustil ten, kdo si přisvojil cizí věc, která mu byla svěřena, a způsobil škodu velkého rozsahu.

Trestní zákon neobsahoval a ani nyní neobsahuje legální definici toho, co je třeba pokládat za věc, resp. za cizí věc, byť ustanovení § 89 odst. 13 tr. zák. částečně uvádí, co se rovněž považuje za věc (vedle jiných, blíže nevymezených předmětů, je to i ovladatelná přírodní síla). Pojem věci byl vykládán podle § 89 odst. 13 tr. zák. v té době platného tak, že věcí se rozuměla i ovladatelná přírodní síla a ustanovení o věcech se vztahovalo i na cenné papíry. Z této dikce je patrné, že za věc nebyly považovány peněžní prostředky na účtech, a to až do 1. 7. 2006, kdy nabyla účinnosti novela trestního zákona č. 253/2006 Sb., která pojem věci v § 89 odst. 13 tr. zák. rozšířila mimo jiné i o peněžní prostředky na účtu.

Obviněný však projednávanou trestnou činnost spáchal v roce 2002, tj. za účinnosti zákona, který vylučoval, aby byly za věc podle § 89 odst. 13 tr. zák. považovány peníze na účtech.

Rozhodující pro to, zda peněžní prostředky na účtu, které byly obviněnému P. S. svěřeny v době jím spáchaného činu, mohou mít povahu věci ve smyslu § 248 odst. 1 tr. zák., a tedy zda si je mohl jako takovou věc přisvojit, je to, v jaké finální podobě k přisvojení si těchto finančních prostředků došlo. Takové jednání bylo možné posoudit jako trestný čin zpronevěry s ohledem na ustanovení § 16 odst.

1 tr. zák. a ustanovení § 89 odst. 13 a § 248 odst. 1 tr. zák. ve znění před novelou provedenou zákonem č. 253/2006 Sb., avšak jen za podmínky, že přisvojené peníze získaly materializovanou podobu peněz v hotovosti. Pokud by se tak nestalo a takové původně bezhotovostní prostředky nebyly materializovány výběry v hotovosti, mohlo jít o pokus trestného činu zpronevěry podle § 8 odst. 1 k § 248 odst. 1 tr. zák., jestliže bylo prokázáno, že pachatel měl v úmyslu vybrat peněžní prostředky z bankovního účtu, avšak určité důvody (vnější povahy) mu v tom zabránily. Kdyby nebylo možné dovodit takový úmysl pachatele, mohlo by být jeho jednání týkající se bezhotovostních dispozic s penězi posouzeno jen jako jiný trestný čin, např. jako trestný čin porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 tr. zák. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 12. 2007, sp. zn. 5 Tdo 1256/2007, uveřejněné v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, roč. 2008, sešit 41, pod č. T 1050).

Odvolací soud si byl všech těchto skutečností vědom a v souladu s tímto vymezením pojmu „věci“, postupoval ve smyslu uvedené judikatury a své úvahy o tom, proč jde o trestný čin zpronevěry vysvětlil na straně 35 až 36.

Zcela správně odvolací soud nejprve poukázal na to, že nikoliv všechny finanční prostředky se realizovaly původně bezhotovostními převody, a zdůraznil, že jejich část byla vyvedena ze společnosti Technology přímo prostřednictvím tří šeků (jimiž při veřejném zasedání provedl důkaz) v celkové hodnotě 6.000.000,- Kč, jež obviněný P. S. podepsal a byl přítomen i při jejich inkasování obviněným M. K. dne 6. 11. 2002. Nepochyboval v této části jednání o tom, že se o trestný čin zpronevěry jednalo, protože šeky byly i v předmětné době cennými papíry a navíc došlo k jejich zinkasování také v hotovosti.

Nejvyšší soud se s touto úvahou odvolacího soudu ztotožnil a nad rámec již výše řečeného a pro úplnost uvádí, že podle § 1 odst. 2 zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění příslušných změn, se na cenné papíry vztahují ustanovení o věcech movitých, nestanoví-li tento zákon nebo zvláštní právní předpis jinak. Podle § 1 odst. 1 zák. č. 591/1992 Sb. se za cenné papíry považují i šeky, což je plně v souladu s obsahem ustanovení § 89 odst. 13 tr. zák. platným v době spáchání činu (na základě zák. č. 253/1997 Sb. účinného od 1. 1. 1998), které za věc v právním smyslu považovalo cenné papíry. Proto se částka 6.000.000,- Kč získaná prostřednictvím tří šeků považuje ve smyslu § 248 odst. 1 tr. zák. za cizí věc, jež byla obviněným P. S. na podkladě organizátorství obviněného R. K. zpronevěřena.

Odvolací soud se ve smyslu shora uvedených úvah zabýval i finančními prostředky, které byly nejprve podle plánu obviněného R. K. obviněným P. S. převáděny z účtů společnosti Technology na účty společností Comodity a ORIX, čímž byly z této společnosti vyvedeny. Teprve z účtů společnosti Comodity a ORIX byly zčásti vybrány v hotovosti tak, že byla získána ze společnosti Comodity v hotovosti v částkách 50.508.000,- Kč a 506.624,68 EUR, a ze společnosti ORIX v hotovosti v částkách 14.614.000,- Kč a 206.400 EUR. Odvolací soud tak zcela správně shledal, že tyto prostředky tím, že byly vybrány z účtů v hotovosti, získaly materializovanou podobou peněžních prostředků, a proto se staly věcí ve smyslu § 89 odst. 13 tr. zák. účinného v roce 2002, a správně byly považovány za věc i v souladu se znaky skutkové podstaty trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák.

Pro úplnost Nejvyšší soud v souladu se závěry odvolacího soudu považuje za vhodné dodat, že závěru o naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 4 tr. zák. spáchaného přede dnem 1. 7. 2006 bezhotovostními převody, které posléze získaly materializovanou povahu peněz v hotovosti (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 5. 12. 2007, sp. zn. 5 Tdo 1256/2007), nebrání ani skutečnost, že tyto finanční prostředky nebyly v hotovosti vybrány přímo z majetku společnosti, která je pachateli svěřila, ale došlo k tomu až poté, co byly záměrně nejprve převedeny na účty jiných subjektů, které se tak staly prostředníkem v toku těchto finančních prostředků, jež byly v hotovosti vybrány teprve z účtů těchto prostředníků, přičemž významné je, že

se tak stalo se záměrem zakrýt kriminální povahu takového jednání.

Pokud jde o tu část ze společnosti Technology vyvedených finančních prostředků (tj. částky 48.743,- Kč, 6.664.360,- Kč 5.900.000,- Kč, 6.708,- Kč a 149 EUR), která zůstala pouze v bezhotovostní podobě a nebyla tedy průkazně materializována, když současně nebyl prokázán ani úmysl obviněných jejich hotovostní výběr uskutečnit, aby bylo možné uvažovat o pokusu trestného činu zpronevěry, odvolací soud je do částky představující výši způsobené škody nezahrnul, a proto o ně ani výrok o vině neopřel.

Jestliže bylo v souladu se zákonem shledáno, že jde o trestný čin zpronevěry, tedy že si hlavní pachatel přisvojil věc z cizího majetku, který byl povinen opatrovat nebo spravovat, nelze již uvažovat o trestném činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 tr. zák., které se sice vztahuje na osoby, jimž bylo svěřeno opatrování nebo správa cizího majetku, ale uplatní se tam, kde nebylo prokázáno, že by ve své funkci přisvojením cizí věci (peněz) obohatily sebe nebo jiného, ale prokáže se jen způsobení škody. V tomto smyslu je ustanovení § 255 tr. zák. subsidiární k ustanovení o trestném činu zpronevěry podle § 248 tr. zák., které je primárním, a proto se ustanovení § 255 tr. zák. jako subsidiární užije jen tehdy, není-li čin trestný podle primárního ustanovení srov. č. 21/2002 a 48/1951 Sb. rozh. tr.).

Na základě všech uvedených právních závěrů, jakož i s ohledem na to, že součet částek, které byly vyvedeny ze společnosti Technology, mnohokrát převyšuje hranici škody velkého rozsahu 5.000.000,- Kč, představující kvalifikační znak ve smyslu § 206 odst. 5 písm. a) tr. zákoníku (v souladu s § 138 odst. 1 tr. zákoníku), odvolací soud nepochybil, jestliže jednání obviněného R. K. právně posoudil jako organizátorství podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku k trestnému činu zpronevěry podle § 206 odst. 1, 5 písm. a) tr. zákoníku.

Tento právní závěr považuje Nejvyšší soud za správný především z hlediska, že odvolací soud rozhodoval rovněž na základě odvolání státního zástupce podaného v neprospěch obviněného R. K., ale i z hlediska zásad o časové působnosti trestního zákona podle § 2 odst. 1 tr. zákoníku (§ 16 odst. 1 tr. zák.), a proto se nemůže ztotožnit s výhradami obviněného R. K., že odvolací soud v tomto směru postupoval nesprávně, když podle obviněného zvolil přísnější právní kvalifikaci podle § 206 odst. 1, 5 písm. a) tr. zákoníku než soud prvního stupně, který skutek kvalifikoval jako trestný čin porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1, 3 tr. zák., účinného v době spáchání trestného činu.

Podle § 2 odst. 1 tr. zákoníku platí, že trestnost činu se posuzuje podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, jestliže to je pro pachatele příznivější. Trestností činu se ve smyslu tohoto ustanovení rozumí možnost, že pachatel bude pro určitý trestný čin odsouzen, tj. po zažalování bude pro tento trestný čin uznán vinným a uložen mu trest. Skutek se posuzuje podle toho práva, jehož použití je pro obviněného nejpříznivější, a to bez rozdílu, zda jde podle dřívějšího a pozdějšího práva o stejné či různé skutkové podstaty. Přitom se použije ve všech směrech buď jen práva účinného v době činu, anebo jen práva pozdějšího. Platí tedy zásada, že dřívějšího nebo nového zákona je třeba užít jako celku (srov. rozhodnutí č. 48/2011-I. Sb. rozh. tr.). Konkrétní čin pachatele je nutno takto podřadit nejprve pod souhrn trestněprávních norem, které byly v účinnosti v době spáchání činu, neboť trestnost činu se zásadně posuzuje podle doby jeho spáchání, a poté pod souhrn trestněprávních norem podle pozdějšího zákona, aby bylo možno posoudit, který ze zákonů v úvahu přicházejících je příznivější. Pro otázku, kterého souhrnu trestněprávních norem bude použito, je rozhodující porovnání, které z těchto různých posouzení je jako celek pro pachatele příznivější (srov. např. rozhodnutí č. 73/1951 nebo č. 19/1962 Sb. rozh. tr.). Pachatelův skutek se posuzuje podle toho práva, jehož použití je pro obviněného příznivější, a to bez rozdílu, zda jde podle dřívějšího a pozdějšího práva o stejné či různé skutkové podstaty. Přitom se použije ve všech směrech buď jen práva platného v době činu, anebo jen práva pozdějšího (srov.

rozhodnutí č. 32/1951 Sb. rozh. tr.).

Nejvyšší soud shledal, že odvolací soud na projednávaný čin obviněného aplikoval všechny vymezené zásady a nepochybil při porovnání souhrnu všech trestněprávních norem, které v této věci bylo nutné zvažovat. Zejména je s ohledem na výhrady obviněného nutné zdůraznit, že proto, aby soud mohl porovnávat, jakého zákona lze za podmínek § 2 odst. 1 tr. zákoníku (§ 16 odst. 1 tr. zák.) užít, musí mít nejprve ujasněn závěr o tom, co konkrétně lze v souhrnu všech do úvahy přicházejících právních norem porovnávat. Soud proto nejprve učiní závěr o tom, jaké znaky pachatel činem, o jehož právní posouzení se jedná, naplnil a pod jakou skutkovou podstatou je lze podřadit. Teprve pak se (kromě jiného) srovnává trestnost těchto konkrétních trestných činů podle zákonů, jejichž srovnání přichází do úvahy. Proto v případě, že odvolací soud dospěl na rozdíl od soudu prvního stupně, který čin obviněného kvalifikoval jako porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1, 3 tr. zák., k závěru, že tato právní kvalifikace byla nesprávná, ale jde o trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1, 4 tr. zák., protože tyto znaky obviněný naplnil, ve smyslu zásad podle § 16 odst. 1 tr. zák. může zvažovat příznivost zákona při srovnávání trestného činu zpronevěry, jednak podle § 248 odst. 1, 4 tr. zák., a jednak podle § 206 odst. 1, 5 písm. a) tr. zákoníku, a nikoliv ve vztahu k trestnému činu odlišné právní kvalifikace, jejíž znaky nebyly naplněny, a kterou použil, byť v příznivější formě, soud prvního stupně, avšak byla nesprávná (což nastává v případě, že odvolací soud rozhodoval na podkladě odvolání podaného i v neprospěch obviněného a mohl tedy rozhodnout i v neprospěch obviněného). Soud totiž nemůže posuzovat příznivost zákona ve vztahu k takovým právním normám, které na jednání obviněného vůbec nedopadají.

Odvolací soud proto v posuzované věci správně srovnával ve smyslu § 2 odst. 1 tr. zákoníku (§ 16 odst. 1 tr. zák.) trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1, 4 tr. zák. a podle § 206 odst. 1, 5 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku. Vycházel pro posouzení příznivosti souhrnu všech v úvahu přicházejících norem u trestného činu zpronevěry se stejným kvalifikačním znakem škody velkého rozsahu podle odstavce 4 § 248 tr. zák. s odnětím svobody od pěti do dvanácti let a podle odstavce 5 písm. a) u § 206 tr. zákoníku s trestní sazbou odnětí svobody od pěti do deseti let. Shledal proto správně, že příznivějším zákonem je pro obviněného pozdější trestní zákoník, což je rozhodující moment, když účastenství podle § 10 odst. 1 písm. a) tr. zák. a § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku mají zcela shodné podmínky.

Skutečnost, že soud prvního stupně čin obviněného posuzoval jako trestný čin porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1, 3 tr. zák., na který zákon v době, kdy byl tento čin spáchán, stanovil trestní sazbu trestu odnětí svobody od dvou do osmi let, není ve smyslu § 2 odst. 1 tr. zákoníku rozhodující, protože tu odvolací soud naplněnou, jak je výše rozvedeno, neshledal. Uvedená námitka by mohla mít význam jen ve vztahu k posouzení, zda nedošlo k porušení zásady zákazu změny k horšímu, tj. zákazu reformationis in peius ve smyslu § 259 odst. 4 tr. ř., což však v dané věci uplatnit nelze, protože odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně přezkoumával nejen ve vztahu k odvolání obviněného, ale i na podkladě odvolání státního zástupce podaného v neprospěch všech obviněných, a mohl tedy vydat ohledně obviněných zpřísňující rozsudek.

Obviněný R. K. se prostřednictvím uvedeného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. domáhal rovněž přezkoumání výroku o náhradě škody, a to zejména pokud jde o správnost uložených úroků z prodlení. Vytýkal rovněž nedostatek odůvodnění ve vztahu k hmotněprávnímu posouzení občanskoprávní otázky odpovědnosti za škodu ve vztahu k § 420 odst. 1 obč. zák., když nebylo vysvětleno, jakou konkrétní právní povinnost obviněný porušil, a proto podle obviněného není odůvodněna jeho odpovědnost za způsobenou škodu. Obviněný vznesl výhradu i ohledně částky 95.303.251,- Kč, která nekoresponduje s výrokem o vině, kde je uvedeno 107.867.611,- Kč, a rovněž se domáhá kvalitního odůvodnění s ohledem na výši závazku k náhradě škody.

Skutečnost, že až v průběhu hlavního líčení došlo ke změně právní kvalifikace a rovněž i osoby

poškozeného, nebrání správnosti závěru odvolacího soudu o použité právní kvalifikaci. Zejména je potřeba uvést, že podstatou rozhodnutí soudu v hlavním líčení je skutek, který byl uveden v žalobním návrhu, jak vyplývá z ustanovení § 220 odst. 1 tr. ř., a že právním posouzením skutku v obžalobě není soud vázán (§ 220 odst. 3 tr. ř.). Jestliže soudy při zachování totožnosti skutku shledaly jinou právní kvalifikaci, na což obviněné včas a v souladu se zákonem soud prvního stupně upozornil, pak v takovém postupu při zachování totožnosti skutku (viz vysvětlení ve vztahu k dovolání obviněného P. S.) nelze spatřovat žádné pochybení, a to ani, pokud v důsledku takového postupu došlo ke změně poškozeného subjektu.

O náhradě škody rozhodl odvolací soud v zásadě tak, že podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložil obviněnému R. K., aby společně a nerozdílně s P. S. uhradil celou částku 95.303.251,- Kč, a co do částky 26.979.445,- Kč uložil s nimi i obviněnému M. K. nahradit tuto poškozené společnosti Amádeus Real, a. s., se sídlem P., jako nástupnické společnosti poškozené Technology, a to s úrokem z prodlení 10,75% od 11. 11. 2008 do 31. 12. 2008, 9,25% od 1. 1. 2009 do 30. 6. 2009, 8,5% od 1. 7. 2009 do 31. 12. 2009, 8% od 1. 1. 2010 do 30. 6. 2010 a 7,75% od. 1. 7. 2010 do zaplacení.

K uplatněným výhradám vztahujícím se k náhradě škody Nejvyšší soud nejprve předesílá, že jiné nesprávné hmotněprávní posouzení jako důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. se může týkat i výroku o povinnosti obviněného nahradit škodu způsobenou trestným činem, ovšem jen tehdy, jestliže dovolatel namítá porušení hmotného práva. Typicky jde o porušení toho hmotněprávního předpisu, jímž se řídí režim náhrady škody, zejména v ustanoveních, která upravují odpovědnost za způsobenou škodu, rozsah náhrady škody (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 6. 2004, sp. zn. 7 Tdo 587/2004). Obviněný v souladu s tímto vymezením uvedeného dovolacího důvodu vznesl výhrady ve vztahu k naplnění podmínek § 420 obč. zák., výši škody, kterou je povinen hradit, a k správnosti výroku o uložených úrocích. Pokud však brojil proti způsobu, jakým odvolací soud výrok o náhradě škody odůvodnil, zejména jestli je jeho odůvodnění dostatečné, jde o námitky, které s uvedeným dovolacím důvodem nekorespondují, protože se týkají procesního ustanovení, a to konkrétně § 125 tr. ř., nikoliv hmotněprávního předpisu, jímž se řídí režim náhrady škody. Navíc k této výhradě je potřeba uvést i obecnou zásadu, že ve smyslu § 265a odst. 4 tr. ř. je dovolání proti důvodům rozhodnutí nepřípustné, a proto Nejvyšší soud samostatně obsah a rozsah odůvodnění výroku o náhradě škody v napadeném rozhodnutí nepřezkoumával.

Pokud obviněný namítal absenci či nedostatek hmotněprávních skutečností opodstatňujících vznik jeho odpovědnosti za způsobenou škodu, je nutné především uvést, že tuto jeho odpovědnost nevylučuje to, obviněný R. K. byl uznán vinným jako organizátor trestného činu zpronevěry se smyslu § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, protože za škodu odpovídá i účastník trestného činu, pokud je jeho trestné jednání v příčinné souvislosti se vznikem škody. Odpovídá-li za vznik majetkové škody více obviněných - včetně účastníků, soud jim zpravidla uloží povinnost nahradit škodu společně a nerozdílně v souladu s § 438 odst. 1 obč. zák. (srov. rozhodnutí č. 58/2006 Sb. rozh. tr.).

Podle § 228 odst. 1 tr. ř. obviněnému lze uložit povinnost nahradit poškozenému majetkovou škodu v penězích způsobenou trestným činem, jestliže soud rozhodl odsuzujícím rozsudkem, škoda byla způsobena v příčinné souvislosti s tím skutkem vykazujícím znaky trestného činu, jehož spácháním byl uznán vinným, uplatněný nárok poškozeného má podklad v příslušných hmotněprávních předpisech upravujících náhradu škody přičemž v trestním řízení byla dostatečně prokázána výše tohoto nároku i odpovědnost obviněného za škodu spáchaným trestným činem a není zde nějaká zákonná překážka, která brání rozhodnutí o uplatněném nároku na náhradu škody (srov. Šámal, P. a kol. Trestní řád. Komentář II. díl. 6. vydání, Praha : C. H. Beck 2008, s. 1833). Obviněný v dovolání vytýká, že odvolací soud ve vztahu k jeho odpovědnosti hradit způsobenou škodu nerozvedl či nezdůraznil příslušný hmotněprávní předpis upravující náhradu škody.

Nejvyšší soud k těmto výhradám zdůrazňuje, že s ohledem na skutečnosti vyplývající z výroku o vině

byl obviněný R. K. uznán vinným organizátorstvím trestného činu zpronevěry, a proto jeho odpovědnost za vznik tímto činem způsobené škody vychází z obecné odpovědnosti za škodu podle § 420 obč. zák., jak řádně rozvedl odvolací soud na straně 38 odůvodnění svého rozhodnutí, kde v tomto směru odkázal na správný závěr učiněný soudem prvního (srov. stranu 133 rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. 1. 2011, sp. zn. 40 T 6/2007). Takto učiněná shrnutí jsou plně dostačující a vyjadřující skutečnost, že občanskoprávním podkladem pro závěr o povinnosti obviněného k náhradě škody je existence této škody způsobené trestným činem, o čemž v projednávané věci nevznikají žádné pochybnosti. Jestliže obviněný tvrdí, že soudy ve smyslu § 420 odst. 1 obč. zák., podle něhož „každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti“, nevysvětlily, v čem spočívá u obviněného R. K. „porušení právní povinnosti“, je potřeba uvést, že porušení právní povinnosti může spočívat buď v jednání aktivním (pozitivním), anebo v opomenutí, pokud existovala povinnost určitým způsobem jednat. Došlo-li ke spáchání trestného činu, je takové jednání vždy protiprávním úkonem ve smyslu občanskoprávní odpovědnosti (srov. Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol., Občanský zákoník. I. §1 - 459. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008 s. 1064). Z těchto důvodů i v případě, když soud rozhoduje o náhradě škody vzniklé v důsledku trestného činu, za nějž byl škůdce pravomocně odsouzen, je v občanskoprávním řízení soud vázán (§ 135 o. s. ř.) odsuzujícím výrokem trestního rozsudku, a to v rozsahu, v němž jsou znaky skutkové podstaty trestného činu důležitými a významnými pro rozhodnutí o náhradě škody (srov. rozhodnutí č. 29/1979 a 27/1977 Sb. rozh. obč.).

Ke skutečnosti, že obvinění způsobili škodu v rámci obchodněprávních vztahů, je nutné zdůraznit, že s ohledem na kriminální záměry obviněných byly jednotlivé obchodněprávní úkony prostředkem ke způsobení a vzniku škody na základě spáchaného trestného činu a sloužily jen k zakrytí této trestné činnosti.

K námitce obviněného, že odvolací soud nevysvětlil, z jakého důvodu jej zavázal spolu s dalšími k náhradě škody ve výši 95.303.251,- Kč, ač je ve výroku o vině uvedena částka 107.867.611,- Kč, je potřeba jen zmínit, že odvolací soud na straně 38 odůvodnění napadeného rozsudku vysvětlil, na základě jakých skutečností snížil uvedenou povinnost k náhradě škody. Protože je nepochybné, že jde o rozdíl mezi skutečně způsobenou škodou představující 107.867.611,- Kč a finančními prostředky, které byly po spáchání činu společnosti Technology v součtu částek 6.664.360,- a 5.900.000,- Kč (tj. 12.564.360,- Kč) vráceny. Pokud se tyto prostředky vrátily zpět poškozené společnosti, proto i jejímu právnímu nástupci společnosti Amádeus Real, a. s., bylo nutné přiznat k náhradě škodu o tuto částku sníženou, a tudíž obvinění byli zavázáni společně a nerozdílně uhradit správně částku 95.303.251,- Kč. Protože napadený rozsudek žádnou vadou v tomto směru netrpí, nelze uvedené výhrady obviněného považovat za důvodné.

Obviněný též vytýkal nedostatky výroku o náhradě škody ve vztahu k neuvedení, zda se u úroků jedná o denní či roční procentní sazbu, a považuje tento výrok za nevykonatelný. K tomu Nejvyšší soud předesílá, že s ohledem na to, jak byl výrok o náhradě škody formulován, nevznikají pochybnosti o tom, že se jedná o roční procentní sazbu, a to na základě nařízení vlády č. 142/1994 Sb., kterým se stanoví výše úroků z prodlení a poplatku z prodlení podle občanského zákoníku, v platném znění, podle jehož § 1 je stanoveno, že výše úroku z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou pro poslední den kalendářního pololetí, které předchází kalendářnímu pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o sedm procentních bodů.

Způsob, jakým soudy rozhodly o úrocích, je plně v souladu s tímto vládním nařízením, které má v případě adhezního řízení platnost i pro trestní řízení. Navíc je potřeba uvést, že když dojde ke vzniku prodlení se zaplacením náhrady škody po 28. 4. 2005, tedy po účinnosti nařízení vlády č. 163/2005 Sb., jímž bylo novelizováno nařízení vlády č. 142/1994 Sb., je třeba při určení výše úroku z prodlení vycházet z repo sazby stanovené Českou národní bankou k prvnímu dni každého kalendářního pololetí, v němž prodlení trvá, zvýšené o 7 procentních bodů (srov. č. 39/2006 Sb. rozh.

civ.). Nyní po novele provedené nařízením vlády č. 33/2010 Sb. platí, že výše úroku z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou pro poslední den kalendářního pololetí, které předchází kalendářnímu pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o sedm procentních bodů (srov. rozhodnutí č. 58/2006 -III. Sb. rozh. tr.). Uváží-li se odůvodnění výpočtu úroků, jak je popsal soud prvního stupně v odůvodnění svého rozsudku na straně 133, je zřejmé, že všechna tato kritéria plně respektoval a není tedy žádných pochyb o tom, že jde v souladu s citovaným vládním nařízením o roční sazbu.

Na základě všech těchto důvodů Nejvyšší soud ani ve výroku o náhradě škody neshledal žádné vady a pro stručnost jen odkazuje na příslušné pasáže rozhodnutí soudů prvního i druhého stupně.

Pokud obviněný R. K. s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. vytýkal i dlouhou délku vedeného trestního řízení, je potřeba uvést, že podle tohoto dovolacího důvodu se dovolání podává pro nesprávné právní posouzení skutku nebo jiné nesprávné hmotně právní posouzení. Uvedené námitky lze podřadit pod jiné hmotněprávní posouzení, jímž se rozumí posouzení některé další otázky nespočívající přímo v právní kvalifikaci skutku, ale v posouzení jiné skutkové okolnosti mající význam z hlediska hmotného práva jak trestního, ale případně i jiných odvětví práva (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2010, sp. zn. II. ÚS 855/2008). V případě naplnění tohoto důvodu jde o porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy, což je významným zásahem do principů zaručujících právo na spravedlivý proces. Nedůvodné průtahy a nepřiměřená délka trestního řízení jsou závažným a nežádoucím jevem, který se neslučuje ani se základními zásadami trestního práva a odporuje účelu trestního řízení a za jistých okolností (kvalifikovaná skutková podstata trestného činu) vzbuzuje pochybnosti i o správnosti použité právní kvalifikace.

Nejprve je vhodné připomenout, že v článku 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ze dne 4. 11. 1950, ve znění pozdějších protokolů (publikovaná pod č. 209/1992 Sb., dále jen „Úmluva“), je uveden soubor dílčích práv a svobod, jehož součástí je i právo na rozhodnutí věci v přiměřené lhůtě. Přiměřenost délky řízení je judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „Soud“) posuzována s ohledem na konkrétní okolnosti případu a s přihlédnutím ke kritériím zakotveným v judikatuře Soudu, který však v žádném ze svých rozhodnutí nekonkretizoval „obecně závaznou“ dobu, kterou by bylo možno považovat za „přiměřenou“. Článek 6 odst. 1 Úmluvy nestanoví žádnou výslovnou sankci, jíž by stíhal pro porušení, a to ani v podobě konkrétního pozitivně stanoveného důvodu pro zastavení trestního stíhání. K nápravě porušení práv stanovených Úmluvou jsou určeny prostředky předpokládané v článku 13 Úmluvy. Porušení pravidla plynoucího z článku 6 odst. 1 Úmluvy je sankcionováno vyvozením odpovědnosti státu vůči obviněnému. Ve svých rozhodnutích, která se týkají průtahů v řízení a nedodržení přiměřené doby řízení, postupuje Soud v zásadě tak, že konstatuje porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy a přizná stěžovateli spravedlivé zadostiučinění ve formě peněžní náhrady (viz např. rozsudky Santos proti Portugalsku, 1999; Iwanczuk proti Polsku, 2001). Nápravu porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě např. ve formě zastavení řízení Soud z článku 6 Úmluvy v žádném ze svých rozhodnutí nevyvodil a ani vzhledem ke svým pravomocem vyvodit nemohl, což je i logické, neboť Soud takto rozhoduje v trestních věcech i ve vztahu k poškozeným, kteří jsou také někdy stěžovateli dovolávajícími se nápravy kvůli průtahům v řízení (srov. nález ze dne 12. ledna 2006, sp. zn. I. ÚS 41/03, uveřejněn pod č. 10, ve sv. 40 Sb. nál. a usn. ÚS ČR). Pro účely posuzování průtahů v trestním řízení je při posuzování přiměřenosti délky řízení třeba přihlédnout také ke složitosti trestní věci po stránce skutkové a důkazní (viz. přiměřeně usnesení ze dne 9. září 2004, sp. zn. III. ÚS 95/2004, uveřejněné pod č. 45 ve sv. 34 Sb. nál. a usn. ÚS ČR).

S ohledem na takto vymezené principy je patrné, že otázku nepřiměřenosti délky trestního řízení je vždy nezbytné zkoumat individuálně v každé trestní věci se zřetelem na okolnosti, které mají význam pro posouzení důvodů, proč průtahy vznikly, event. jaký mají dopad na výslednou vinu a trest, jenž

byl uložen, resp. zda a jak uvedené průtahy v konečném výsledku konkrétně promítnout.

Nejvyšší soud z obsahu spisu shledal, že trestní stíhání proti R. K., jak je výše uvedeno, bylo zahájeno usnesením Policie České republiky ze dne 20. 8. 2003, sp. zn. ČTS:OKFK-514/7-2002 (obviněnému R. K. doručeným dne 4. 9. 2003). Dne 19. 12. 2003 rozhodl státní zástupce o ponechání obviněného ve vazbě (č. l. 420), Vrchní soud v Praze dne 16. 1. 2004 rozhodl o stížnosti obviněného proti tomuto rozhodnutí a podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. stížnost obviněného R. K. proti rozhodnutí o vazbě zamítl (č. l. 425). V průběhu měsíců října 2003 až srpna 2004 byli vyrozumíváni obhájci obviněných ve vztahu k procesním úkonům a prováděny výslechy obviněných (č. l. 4080 až 4330). Dne 23. 11. 2004 byla dána obviněným možnost prostudovat spis a učinit návrhy na doplnění vyšetřování (č. l. 4760 až 4762). Dne 12. 1. 2005 byl předán Policií ČR spis Vrchnímu státnímu zastupitelství v Praze s návrhem na podání obžaloby (č. l. 4914). Dne 4. 10. 2005 státní zástupkyně Vrchního státního zastupitelství v Praze vydala opatření o tom, že se za podmínek § 302 a násl. tr. ř. vede řízení proti uprchlému, dne 13. 10. 2005 byla věc vrácena státním zastupitelstvím Policii České republiky k došetření (č. l. 4921). Dne 6. 3. 2006 bylo vydáno usnesení o zahájení trestního stíhání po změně právní kvalifikace (č. l. 4963). V průběhu května až září 2006 byli obvinění upozorňováni na změnu právní kvalifikace (č. l. 4993 až 5010), taktéž i v průběhu měsíců května až června 2007 (č. l. 5983 až 6057). V mezidobí orgány činné v trestním řízení dožadovaly příslušné městské úřady ohledně podání zpráv o pověsti z místa bydliště obviněných a vyžadovaly si opisy z rejstříku trestů (č. l. 5949 až 5982). V červnu 2007 bylo rozhodováno o opravných prostředcích některých obviněných podaných v souvislosti s prováděním dílčích procesních úkonů (č. l. 5982E až 5982S). Obžaloba byla podána dne 31. 10. 2007 (č. l. 6205). Dne 4. 12. 2007 soud prvního stupně poprvé v neveřejném zasedání rozhodl o vrácení věci státnímu zástupci k došetření (č. l. 6302, 6304). Dne 31. 1. 2008 byl spis se stížností proti tomuto postupu předložen Vrchnímu soudu v Praze (č. l. 6388), který o stížnosti rozhodl dne 30. 4. 2008 (č. l. 6469 a násl.). Soud prvního stupně nařídil dne 25. 9. 2008 (č. l. 6522 až 6523) hlavní líčení v rozmezí od 3. 11. 2008 do 23. 1. 2009, které bylo zahájeno dne 10. 11. 2008 a probíhalo ve dnech 11. a 12. 11. a 11. 12. 2008 a dne 12. 1. 2009 bylo usnesením ze dne 12. 1. 2009, č. j. 40 T 6/2007-6708, rozhodnuto, že se věc podle § 221 odst. 1 tr. ř. vrací státnímu zástupci k došetření. O stížnosti proti tomuto usnesení rozhodl stížnostní soud usnesením ze dne 17. 6. 2009, sp. zn. 9 To 29/2009 (č. l. 6737). Na základě tohoto rozhodnutí Městský soud v Praze nařídil hlavní líčení, která konal v časovém rozmezí od 18. 8. 2009 do 11. 12. 2009, a následně usnesením ze dne 11. 12. 2009, sp. zn. 40 T 6/2007, opět vrátil věc státnímu zástupci k došetření (č. l. 7665). Vrchní soud v Praze rozhodl o stížnosti proti tomuto usnesení soudu prvního stupně usnesením ze dne 29. 7. 2010, sp. zn. 9 To 36/2010 (č. l. 7743 až 7751). Městský soud v Praze ve dnech 29. 12. 2010 až 3. 1. 2011 konal celkem dvě hlavní líčení (č. l. 8045 až 8090), která vyústila ve vydání rozsudku dne 3. 1. 2011 (č. l. 8101 a násl.). Dne 31. 1. 2012 rozhodl vrchní soud o námitce podjatosti (č. l. 8306 až 8310). O odvolání proti meritornímu rozhodnutí soudu prvního stupně rozhodl Vrchní soud v Praze ve veřejném zasedání konaném dne 28. 5. 2012, a to i na základě veřejných zasedání ze dne 19. 4. 2012 a 16. 5. 2012 (č. l. 8462 až 8493).

Z uvedených skutečností je zřejmé, že i když od okamžiku, kdy byla trestná činnost obviněných spáchána, tj. koncem roku 2002, do sdělení obvinění, uplynula doba delší než jednoho a půl roku, a od doby, kdy byla sdělení obviněným učiněna, vyšetřování celé věci trvalo do podání obžaloby dne 31. 10. 2007 v důsledku její komplikovanosti a složitosti přibližně čtyři roky. Doba od podání obžaloby do ukončení řízení před soudem prvního stupně, počítáno ke dni, kdy věc byla předložena odvolacímu soudu s odvoláními k nyní přezkoumávanému rozsudku soudu prvního stupně (rozsudek ze dne 3. 1. 2011), trvala přes tři roky. Odvolací řízení (předkládací zpráva ze dne 30. 11. 2011) trvalo šest měsíců. Celková doba trvání trestního řízení od zahájení trestního stíhání do rozhodnutí dovolacího soudu činila asi osm a půl let. Doba, která uplynula od spáchání trestné činnosti v nyní projednávané věci, tak činila téměř deset let (ač u dalších sbíhajících se skutků tomu bylo i více let).

Lze shrnout, že doba takto zjištěná svědčí nepochybně o tom, že jde o řízení s extrémně dlouhou délkou trestního řízení, výrazně přesahující dobu, která je svým významem rozhodná pro proces, který by nebyl touto vadou zatížen, a Nejvyšší soud v této souvislosti konstatuje, že nezpochybňuje, že porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě je významným zásahem do principů zaručujících právo na spravedlivý proces. Nedůvodné průtahy a nepřiměřená délka trestního řízení jsou závažným a nežádoucím jevem, který nejen odporuje smyslu práva obviněného, ale i poškozeného (srov. slovo „každý“ v článku 6 odst. 1 Úmluvy) na spravedlivý proces, ale je i v rozporu se základními zásadami trestního práva a odporuje účelu trestního řízení.

Jak je patrné, řízení probíhalo dlouhou dobu, a to zejména proto, že některé delší intervaly vyplývaly z obsáhlosti věci a tak se na této délce podílela především rozsáhlost věci a komplikovanost prováděného dokazování, k němuž přispěla složitost věci ve vztahu ke správnosti použité právní kvalifikace, v níž zejména soud prvního stupně shledával takové vady, z nichž dovozoval nutnost vrácení věci do přípravného řízení, ač se o podstatné vady nejednalo, jak mu opakovaně dával ve svých rozhodnutích na vědomí soud druhého stupně. Proto v této souvislosti je nutné vzít do úvahy, že se na délce soudního řízení podílel rovněž i soud prvního stupně, který věc třikrát vrátil státnímu zástupci k došetření, které nebylo důvodné (srov. přiměřeně rozhodnutí č. 38/1996 a č. 53/1996 Sb. rozh. tr.). Všechny tyto skutečnosti, které se podílely na neúměrné délce trestního řízení však odvolací soud při výměře uloženého trestu zohlednil ve svém rozhodnutí (na straně 41 až 42), kde vysvětlil, že výměru trestu stanovil i s ohledem na nepřiměřeně dlouhou délku trestního řízení. Uvedl, že u obviněného R. K. délku trestního řízení zohlednil v rámci ukládání trestu odnětí svobody, který uložil při jeho polovině, ač jde o trest souhrnný, v jehož rámci zrušil trest za obdobnou závažnou trestnou činnost v trvání šesti roků. Ve vztahu k trestu propadnutí majetku na rozdíl od soudu prvního stupně tento trest neuložil. Všechny tyto skutečnosti v rámci testu proporcionality ze všech hledisek odvolací soud uvážil, neboť by jinak uložil trest podstatně přísnější. Přitom též vysvětlil, že takový trest, který s ohledem na povahu a závažnost trestných jednání, za něž je souhrnně ukládán je trestem mírným, avšak u obviněného nezbytným a nutným především ve vztahu k jeho negativnímu dopadu na celou společnost, jakož i výjimečně vysokou částku, o níž byly poškození zkráceni.

Nejvyšší soud k těmto úvahám považuje za nutné uvést, že se s nimi ztotožňuje v závěru, že i přesto, že byla zjištěna a konstatována dlouhá doba, po niž bylo vedeno trestní řízení, kterou nelze pominout a je nutné ve vztahu k ní uvážit všechny rozhodné skutečnosti, mezi něž patří i průtahy zaviněné nedůvodným vracením věci státnímu zástupci k došetření. Zjištěnou délku řízení však ze všech výše uvedených hledisek však nelze považovat za výrazně nepřiměřenou zjištěným okolnostem, a to s ohledem na její rozsah, který výrazně komplikoval prováděné dokazování a není možné odhlédnout ani od toho, že po velkou část řízení je obviněný R. K. uprchlým, skrývá se v cizině, což je nutné přičítat rovněž na vrub tohoto obviněného, a jde o okolnost, která též ke zjišťovaným průtahům přispěla. Přitom měl odvolací soud na paměti, že nepodmíněný trest je závažným zásahem do osobní svobody obviněných. Právě rozsah trestné činnosti obviněných, její sofistikovanost, organizovanost, promyšlenost, při níž byla nezbytná koordinovanost nejen při činnosti obviněných, ale zejména velkého počtu dalších osob, jakož i doba, po níž byla tato trestná činnost páchána, jsou tak významné skutečnosti, které svědčí pro správnost závěrů soudů o tom, že u obviněného je za všech uvedených okolností namístě uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody, který je ještě zásahem přiměřeným vzhledem k délce trestního řízení, a to i z pohledu účelu trestu. Bral přitom v úvahu i funkci ukládaného trestu, kterou je nejen ochrana společnosti, ale i výchovné působení na pachatele i na celou společnost. Ani s ohledem na shledané průtahy nezaviněné obviněnými, tento trest byť s velkým odstupem od spáchání činu, nemá v podobě nepodmíněného trestu odnětí svobody kontraproduktivní efekt. V daném případě tento trest nepůsobí jako zjevná nespravedlnost a nejde o příkoří a nepřiměřený zásah do jejich života. Obviněný s ohledem na rozsah a charakter předmětné činnosti, musel počítat v případě odhalení této trestné činnosti s podstatně výraznějšími tresty při

uvážení, že je horní hranice trestu odnětí svobody u trestného činu podle § 206 odst. 5 tr. zák. v trvání deseti let. Je nutné podotknout i to, že za dobu, po niž bylo trestní řízení vedeno, nezanikl ani zájem společnosti na důrazném potrestání pachatelů, kteří nerespektovali zájem na řádném podnikání a při zneužití obchodněprávních vztahů se zejména obviněný R. K. obohatil o výraznou finanční částku. Rozhodně se s ohledem na dlouhou délku řízení nevytratil prvek výchovného působení trestu na společnost (přiměřeně srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 8. 2010, sp. zn. 3 Tdo 596/2010).

Při uvážení všech výše rozvedených skutečností však Nejvyšší soud shledal, že s ohledem na shora uvedené nemohl být učiněn jiný závěr o vině a trestu než ten, k němuž došel v napadeném rozhodnutí ohledně obviněného R. K. odvolací soud, který tomuto obviněnému uložil trest v nejnižší možné výměře právě s přihlédnutím k délce doby, po kterou bylo vedeno trestní řízení, a tedy hodnotil ho ze všech rozhodných hledisek správně.

Ze všech výše rozvedených skutečností ve vztahu k jednotlivým námitkám a výhradám uplatněným obviněným R. K. v podaném dovolání Nejvyšší soud shledal, že tyto nemají opodstatnění, a proto dovolání tohoto obviněného nevyhověl.

Obviněný P. S. dovolání podal na podkladě dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a jeho prostřednictvím namítal nesprávnost právního posouzení, protože nebyly naplněny všechny znaky trestného činu zpronevěry podle § 206 odst. 1, 5 písm. a) tr. zákoníku. Rovněž se zřetelem na průběh celého trestního řízení vytýkal, že s ohledem na skutek vymezený v podané obžalobě a čin, jak je popsán v rozsudku odvolacího soudu, nebyla zachována totožnost skutku, a namítal také vadnost procesního postupu, pokud byl po určitou část řízení před odvolacím soudem vyloučen ze společného řízení, a poté opět došlo ke spojení takto vyloučené věci s věcí ostatních spoluobviněných.

Nejvyšší soud s odkazem na shora vymezenou povahu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., který slouží pouze k uplatnění vad majících hmotněprávní povahu, ve vztahu k výhradám proti vyloučení a následné spojení věcí odvolacím soudem, zdůrazňuje, že jde o procesní problematiku upravenou v ustanovení § 23 odst. 1 a § 20 odst. 1 tr. ř. a nemůže být vytýkána prostřednictvím tohoto dovolacího důvodu. V takovém případě obviněný P. S. tuto námitku uplatnil mimo označený důvod, a protože ji nelze podřadit ani pod žádný jiný důvod dovolání vymezený v § 265b odst. 1, 2 tr. ř., Nejvyšší soud nebyl povinen ve vztahu k této námitce správnost postupu odvolacího soudu přezkoumávat.

I přes tento závěr Nejvyšší soud jen pro úplnost dodává, že Vrchnímu soudu v Praze byla odvolání obviněných R. K. a P. S. předložena Městským soudem v Praze dne 30. 11. 2011 (č. l. 8300). Odvolací soud dne 1. 2. 2012 (č. l. 8302) nařídil veřejné zasedání na dny 19. až 20. 4. 2012. Dne 31. 1. 2012 rozhodl usnesením č. j. 9 To 75/2011-8308 podle § 30 odst. 1 tr. ř. o nepodjatosti soudců tohoto soudu, a upozornil úkonem ze dne 22. 3. 2012 všechny obviněné na změnu právní kvalifikace (č. l. 8332). Dne 12. 4. 2012 obdržel Vrchní soud v Praze od obviněného P. S. žádost, aby veřejné zasedání bylo konáno v jeho nepřítomnosti, a to z důvodu dlouhodobě nedobrého zdravotního stavu tohoto obviněného, a rovněž i žádost obhájce obviněného, aby bylo veřejné zasedání odročeno (č. l. 8335). Odvolací soud v neveřejném zasedání konaném dne 18. 4. 2010 (č. l. 8442) rozhodl, že podle § 23 odst. 1 tr. ř. se trestní věc obviněného P. S. vylučuje ze společného řízení, a v důvodech tohoto usnesení vysvětlil, že s ohledem na uvedené důvody a v zájmu urychlení řízení, když projednání věci ohledně dalších obviněných nic nebránilo, trestní věci obviněného P. S. vyloučil ze společného řízení. Veřejné zasedání bylo konáno dne 19. 4. 2012 o odvolání dalších spoluobviněných (č. l. 8462). Provedl dokazování podle § 263 odst. 6 tr. ř., kdy v zásadě byly důkazy prováděny ve smyslu § 213 odst. 1, 2 tr. ř. a § 211 tr. ř., a po konečných návrzích stran bylo veřejné zasedání odročeno na 28. 5. 2012 (č. l. 8467). V neveřejném zasedání dne 16. 5. 2012 Vrchní soud v Praze rozhodl usnesením č. j.

9 To 28/2011-8475, že se podle § 23 odst. 3 tr. ř. věc obviněného P. S. vedená pod sp. zn. 9 To 28/2012 spojuje ke společnému řízení s věcí sp. zn. 9 To 75/2011. V důvodech tohoto usnesení uvedl, že takovému postupu nic nebrání, když předchozí překážky odpadly. Vrchní soud v Praze konal veřejné zasedání dne 16. 5. 2012 (č. l. 8477), a to i ohledně obviněného P. S., který se po omluvě nedostavil, a proto bylo veřejné zasedání konáno v jeho nepřítomnosti za účasti obhájce tohoto obviněného Mgr. J.F. Podle obsahu protokolu o tomto veřejném zasedání, byly provedeny ve smyslu § 263 odst. 3 tr. ř. všechny důkazy ve shodě s těmi, jež byly provedeny v předchozím veřejném zasedání. V tomto veřejném zasedání bylo pokračováno dne 28. 5. 2012 (č. l. 8484), na němž se obviněný P. S. po omluvě, kterou soud akceptoval, opět neúčastnil, a v jeho závěru byl vyhlášen napadený rozsudek.

Na základě těchto skutečností Nejvyšší soud shledal, že odvolací soud zcela v souladu se zákonem využil možnost postupu podle § 20 odst. 1 a § 23 odst. 3 tr. ř. a jak z jeho procesního postupu vyplývá, neporušil žádná práva obviněného P. S. na jeho obhajobu, neboť poté, co byla věc znovu spojena, provedl odvolací soud za přítomnosti obhájce obviněného, když obviněný se své účasti na veřejném zasedání dobrovolně vzdal, dokazování v celém rozsahu tak, jak bylo provedeno ve době, kdy byla věc obviněného P. S. vyloučena, a obhájci obviněného bylo umožněno, aby se ke všem prováděným důkazům vyjádřil. Okolnost, že nebyl přítomen vyjádřením a konečným návrhům stran, je nevýznamnou skutečností, protože tyto návrhy a závěrečné řeči nejsou důkazními prostředky ve smyslu § 263 odst. 6 tr. ř. a § 89 a násl. tr. ř., ale jde o konečné návrhy podle § 235 odst. 3 tr. ř., k nimž předseda senátu udělí slovo až po provedení důkazů, a jde proto o přednesení vlastního stanoviska před konečným rozhodnutím soudu. Pokud bylo pro obviněného P. S. významné, jaká vyjádření v těchto stanoviscích učinili, jejich text mohl mít a měl z obsahu spisu k dispozici.

Nejvyšší soud za výhradu uplatněnou v souladu s označeným dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. považoval nesouhlas s použitou právní kvalifikací podle § 206 odst. 1, 5 písm. a) tr. zákoníku, což je námitka, která je právní povahy, a proto z jejího podnětu bylo možné zkoumat správnost napadeného rozsudku. Její uplatnění však obviněný spojoval s výhradami o nezachování totožnosti skutku.

Podle ustanovení § 220 odst. 1 tr. ř. může soud rozhodnout jen o skutku, který je uveden v žalobním návrhu. Ze smyslu tohoto ustanovení plyne, že podstata skutku je určována účastí obviněného na určité události popsané v žalobním návrhu, z níž vzešel následek porušující nebo ohrožující společenské zájmy chráněné trestním zákonem (srov. rozhodnutí č. 64/1973 Sb. rozh. tr.). V tomto ustanovení je formulováno, že podkladem pro rozhodnutí soudu v hlavním líčení je obžaloba a v ní vymezený žalobní návrh včetně popisu žalovaného skutku a jednak skutkový základ zjištěný po provedeném dokazování. Požadavek zachovat totožnost skutku vychází z toho, že soud je limitován podanou obžalobou a že může tedy rozhodnout jen o tom skutku, který je v obžalobě uveden.

Podstatu skutku tvoří jednání pachatele a následek tímto jednáním způsobený, který je relevantní z hlediska trestního práva hmotného. Jednání je projev vůle pachatele ve vnějším světě, který může spočívat v konání nebo v opomenutí, nekonání. Jen takové děje, které jsou jednáním, lze v trestním řízení dokazovat a právně kvalifikovat a jen jednáním může být způsoben nledek významný pro trestní právo. Následek spočívá v porušení nebo ohrožení hodnot (zájmů, vztahů) chráněných trestním zákonem (tj. života, zdraví, osobní svobody, majetku atd.) a jako znak některého jednotlivého, individuálního trestného činu ve své konkrétní podobě spojuje dílčí útoky (akty) do jednoho skutku a zároveň umožňuje dělit chování člověka na různé skutky (rozhodnutí č. 8/1985, č. 1/1996-I. Sb. rozh. tr.). Skutek je tvořen souhrnem určitých popsaných skutkových okolností, nikoli jejich právním posouzením (Šámal, P. a kol. Trestní řád. Komentář. II. díl., 6. vydání. Praha : C. H. Beck, 2008, s. 1743).

Trestní řád rovněž neuvádí výslovně ani to, co rozumí pod pojmem totožnost skutku. Neuvádí o tom

výslovně nic ani trestní zákoník. Vymezení pojmu skutku je tedy ponecháno teorii hmotného a procesního práva a soudní praxi. Vzhledem k tomu, že základní trestní právní předpisy nedefinují, co tvoří skutek v konkrétní projednávané věci a kdy je totožnost skutku zachována, je nutné zkoumat tyto otázky vždy podle individuálních okolností každé jednotlivé trestní věci.

Od skutku je nutno odlišovat popis skutku jako obligatorní náležitost příslušného rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení (usnesení o zahájení trestního stíhání, obžaloby, návrhu na potrestání, rozsudku, trestního příkazu, usnesení o zastavení trestního stíhání atd.); popis skutku musí obsahovat slovní vyjádření těch skutkových okolností, které jsou právně významné z hlediska naplnění jednotlivých znaků skutkové podstaty stíhaného trestného činu (srov. rozhodnutí č. 41/2002-I. Sb. rozh. tr.). Soud je proto sice vázán skutkem uvedeným v žalobním návrhu, ale nikoli jeho popisem v obžalobě. Proto není povinen bez dalšího převzít popis skutku z obžaloby, ale při zachování totožnosti skutku soud musí přizpůsobit jeho popis tak, aby odpovídal použité právní kvalifikaci skutku.

Totožnost skutku není soudní praxí ani právní teorií chápána jen jako naprostá shoda mezi skutkovými okolnostmi popsanými v žalobním návrhu a výrokem rozhodnutí soudu. Postačí shoda mezi podstatnými skutkovými okolnostmi, přičemž soud může a musí přihlížet i k těm změnám skutkového stavu, k nimž došlo při projednávání věci v hlavním líčení, bez ohledu na to, zda postavení obžalovaného zlepšují nebo zhoršují. Některé skutečnosti v rozhodnutí soudu tedy mohou oproti obžalobě přibýt, některé mohou odpadnout, soud může upřesnit nepřesný popis skutku z obžaloby, nesmí se ovšem změnit podstata skutku (srov. rozhodnutí č. 6/1962, č. 19/1964, č. 64/1973, č. 24/1981-II.Sb. rozh. tr.).

Totožnost skutku je zachována (v poměru mezi obžalobou a rozhodnutím soudu o ní) kromě jiných případů i tehdy, jestliže je úplná shoda alespoň v jednání při rozdílném následku, nebo je úplná shoda alespoň v následku při rozdílném jednání, anebo jednání nebo následek (nebo obojí) jsou alespoň částečně shodné, shoda ovšem musí být v podstatných okolnostech, jimiž se rozumí zejména skutkové okolnosti charakterizující jednání nebo následek z hlediska právní kvalifikace, která přichází v úvahu; podstatnými z tohoto hlediska nejsou ty skutkové okolnosti, které charakterizují jen zavinění či jiný znak subjektivní stránky činu (srov. rozhodnutí č. 1/1996-I.). Na zachování totožnosti skutku nemají vliv změny v okolnostech, které pouze individualizují žalovaný skutek z hlediska času, místa a způsobu spáchání činu, formy zavinění, rozsahu následku a motivace, když jinak shoda v následku či jednání není dotčena. Tak na podstatě skutku nic nezmění např. upřesnění data spáchání trestného činu oproti obžalobě. Totožnost skutku zůstane zachována, jestliže odpadnou nebo se změní některé skutečnosti uvedené v obžalobě, které se vztahují k jiným okolnostem než k relevantnímu jednání nebo následku. Totožnost skutku bude zachována při rozdílném následku i tehdy, když skutečnosti zjištěné v hlavním líčení, které charakterizují jednání obviněného, jsou alespoň částečně totožné s popisem jednání v obžalobě. O totožný skutek jde tehdy, je-li totožná podstata skutku, tj. je-li zachována alespoň částečná totožnost jednání nebo alespoň částečná totožnost následku (srov. rozhodnutí č. 23/1972 a č. 21/2010 Sb. rozh. tr., a usnesení Ústavního soudu ze dne 17. 7. 2002, sp. zn. II. ÚS 143/02).

V posuzované věci, jak obviněný správně namítá, došlo ke změnám v popisu skutku, porovnají-li se jeho znění, jak jsou uvedena v usneseních Policie České republiky ze dne 22. 7. 2003, sp. zn. ČTS:OKFK-514/7-2002, ohledně obviněného P. S. na č. l. 46 až 49, s tím, jak je jeho znění uvedeno v podané obžalobě na č. l. 6205, a tím, jak o něm bylo rozhodnuto odvolacím soudem v napadeném rozsudku vrchního soudu. Rozhodně však nelze dovolateli přisvědčit, že by uvedené změny znamenaly, že odvolací soud rozhodl výrokem o vině o jiném skutku, než pro který bylo trestní stíhání zahájeno a pro nějž byla podána obžaloba.

Při obsáhlosti skutkových zjištění uváděných v popisech činů, pro něž bylo trestní stíhání zahájeno a

pro které byla podána obžaloba, lze stručně shrnout, že jádrem uvedené trestné činnosti obviněných bylo vždy v popisu skutkových zjištění uvedeno to jednání, které i v nyní napadeném rozsudku spočívá v zásadě na tom, že obviněný R. K. v první polovině roku 2002 vymyslel plán na ovládnutí společnosti Technology a na to, jak se zmocnit jejích finančních prostředků na jejích bankovních účtech. Záměrem bylo jejich vyvedení prostřednictvím dalších ovládaných obchodních společností s využitím předstíraného nákupu předmětů leasingu společností Technology. Celý postup, jak k tomu došlo, vycházel z naplánovaných konkrétních kroků uskutečňovaných ve spojení s M. R. a obviněnými P. S., M. K., M. K. a zemřelým J. K. Tyto osoby měly takto postupovat, a také tak následně učinily, když na základě pokynů a instrukcí obviněného R. K. prováděly jednotlivé aktivity směřující k naplnění sledovaného záměru, který probíhal v několika etapách založených nejprve na nákupu většiny akcií společnosti Technology fakticky a následné faktické ovládnutí této společnosti a dosazením do jejího představenstva obviněného P. S., jehož prostřednictvím v součinnosti s M. R. svými pokyny a instrukcemi obviněný R. K. řídil vyvádění finančních prostředků z bankovních účtů společnosti Technology. Jejich odtok zajišťoval obviněný P. S., který v postavení jediného člena představenstva společnosti Technology v rozporu s povinností řádně spravovat majetek této společnosti vyvedl v průběhu měsíců července až listopadu roku 2002 volné disponibilní finanční prostředky společnosti Technology z její dispozice, a to předstíranými nákupy předmětů leasingu společností Technology od společnosti Comodity, za níž vystupovala jako jednatel blíže neztotožněná osoba pod jménem J. L., a od společnosti ORIX a jejího jednatele M. K. Výsledkem této trestné činnosti podrobně rozvedené a popsané byla škoda způsobená ve výši nejméně 107.867.611,- Kč. Porovná-li se konkrétně čin popsaný v obžalobě na straně 6206 až 6210 a dále 6210 až 6215 s činem, pro který obviněné uznal vinným odvolací soud, je uvedené jednání obviněných zachováno. Změny skutku, které byly v průběhu dokazování u hlavního líčení zjištěny a na jeho základě v popisu skutku provedeny, nezasáhly do uvedené základní struktury jednání obviněných. Jejich výsledkem byla pouze skutečnost, že původně v obžalobě předpokládaný poškozený Česká spořitelna, a. s. a ve vztahu k němu činnost spočívající ve vylákávání úvěrových prostředků byly změněny, neboť z výsledků dokazování bylo prokázáno, že předmětná trestná činnost obviněných, která ve své povaze zůstala nezměněna, nezasahovala do majetkové sféry České spořitelny, a. s., nevycházela z vylákávání finančních prostředků z této banky prostřednictvím úvěrových podvodů, jak bylo podáno v obžalobě, ale že uvedená trestná činnost obviněných tzn. ono konkrétně jak v obžalobě tak i v přezkoumávaném rozsudku odvolacího soudu popsané jednání obviněných směřovalo proti majetku společnosti Technology, od níž byly v případě uváděných skutkových dat ve skutečnosti finanční prostředky ve zjištěné částce odčerpány. Změny, ke kterým odvolací soud na základě všech skutečností, jež vyšly z výsledků prováděného dokazování v řízení před soudy, vedly ke zpřesnění skutkových okolností, jejich zúžení a zpřehlednění v popisu skutku, zjištění jiného poškozeného, avšak při stejném následku, jímž byly na základě klamavých, nepravdivých a vykonstruovaných skutečností vyvedené prostředky od společnosti Technology, o něž se obvinění obohatili. Při zachování tohoto jednání obviněných, jak je v rozsudku vrchního soudu popsáno, není změna v osobě poškozeného žádnou podstatnou okolností, rozhodně se však tato změna nedotkla podstaty jednotlivých úkonů a rolí a postupů, jež obvinění každý za sebe, avšak i ve vztahu k ostatním spoluobviněným konali a činili, a to na základě konkrétních úkolů vymezených plánem stanoveným obviněným R. K. Tato konkrétní činnost všech obviněných je v popisu jak usnesení o zahájení trestního stíhání, tak i v obžalobě uváděna vždy způsobem, který určuje stále stejné chování navenek, jež vyústilo ve způsobení předmětného následku jako škody vůči cizímu majetku.

Nejvyšší soud se s ohledem na všechny uvedené skutečnosti, při nichž shledal, že totožnost skutku byla ve smyslu všech zásad vyplývajících z ustanovení § 220 odst. 1 tr. ř. dodržena, zcela ztotožnil se závěry odvolacího soudu, který je rozvedl v odůvodnění svého rozsudku na straně 26 a 27.

Protože Nejvyšší soud ve vztahu k námitkám obviněného P. S. neshledal porušení zásad o totožnosti skutku v návaznosti na nenaplnění znaků skutkové podstaty trestného činu zpronevěry podle § 206

odst. 1, 5 písm. a) tr. zákoníku, pro stručnost jen odkazuje na okolnosti, které k zásadně stejné námitce obviněného R. K. Nejvyšší soud uvedl již v předcházejících pasážích tohoto rozhodnutí, kde podrobně vysvětlil, a to rovněž ve vztahu k obviněnému P. S., který se uvedeného zločinu dopustil jako hlavní pachatel, že naplnil po všech stránkách jednotlivé znaky skutkové podstaty předmětného trestného činu, jakož i to, že se nejedná o jiný trestný čin, jak se obviněný rovněž v dovolání domáhal.

Na základě všech uvedených skutečností Nejvyšší soud shledal, že dovolání obviněného P. S., byť zčásti opřené o argumenty, které nelze pod jím označený dovolací důvod podřadit, je ve vztahu k namítaným právním otázkám neopodstatněné, a proto mu nebylo možné vyhovět. Nejvyšší soud rovněž konstatuje, že nezjistil v postupu obou soudů nic, co by skutková zjištění a na nich učiněné právní závěry zpochybňovalo, když výhrady, jež obvinění uplatnili v dovoláních, jsou v podstatě opakováním jejich obhajoby z řízení před oběma soudy nižšího stupně, na jejichž rozhodnutí v podrobnostech odkazuje.

Ze všech důvodů, jak jsou výše popsány, Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání obviněných R. K. i P. S. jsou zjevně neopodstatněná, a proto je podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl. V takovém případě nemusel a ani nemohl postupovat podle § 265i odst. 3 tr. ř. a přezkoumávat napadené rozhodnutí a řízení mu předcházející.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Náhrada škody
- Správní žaloba a trestní rozsudek
- Zajištění věci (exkluzivně pro předplatitele)
- Zastupování zmocněncem (exkluzivně pro předplatitele)
- Slyšení ve vazebním řízení
- Účast obviněného u hlavního líčení
- Nesprávné poučení
- Nepříčetnost obviněného
- Nároky poškozených (exkluzivně pro předplatitele)
- Nemajetková újma, nutná obrana (exkluzivně pro předplatitele)
- Opatrovník (zmocněnec) poškozeného (exkluzivně pro předplatitele)